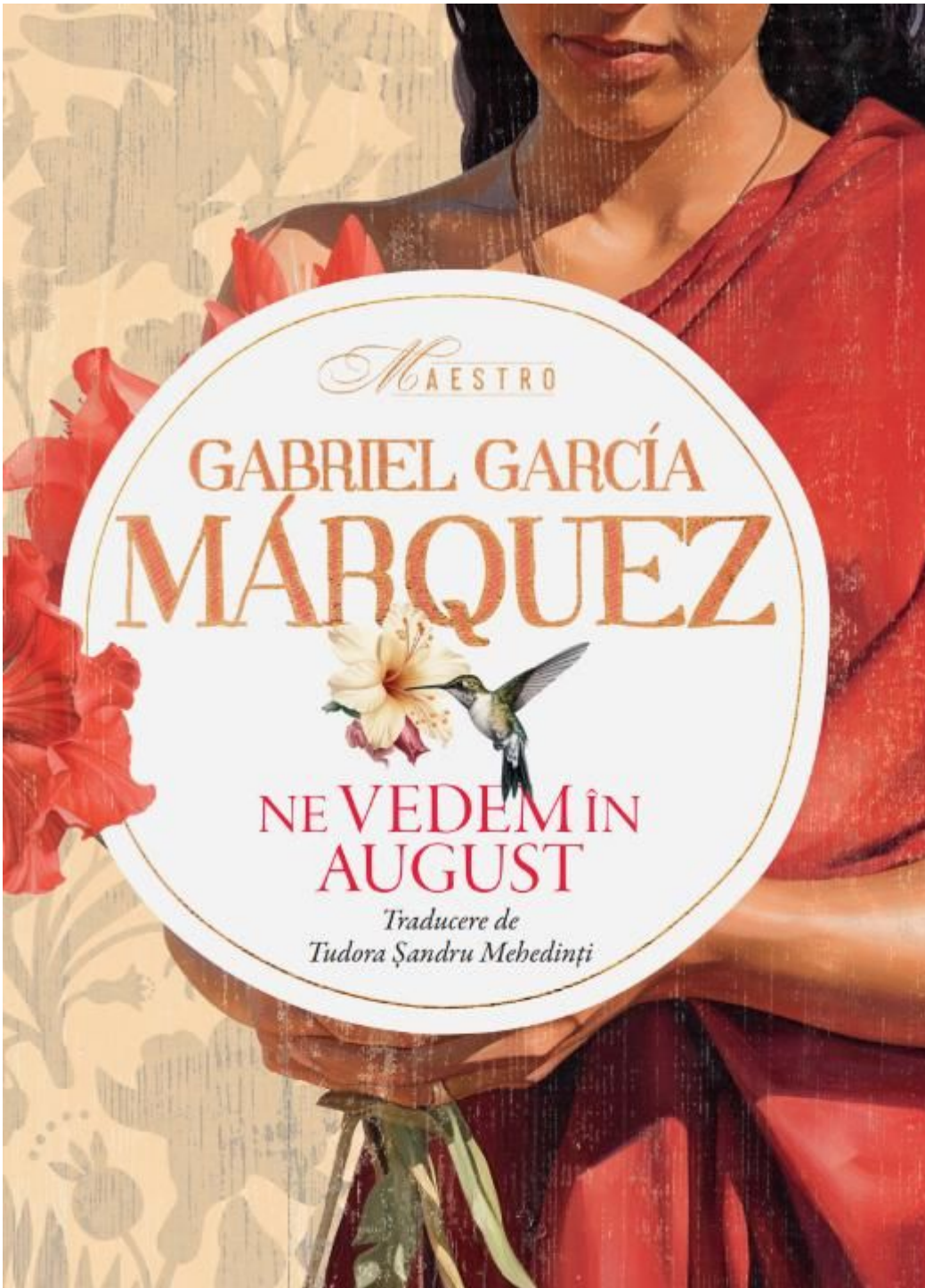
MAESTRO
GABRIEL GARCÍA
MÁRQUEZ
NE VEDEM ÎN
AUGUST
Traducere de
Tudora Șandru Mehedinți

Gabriel García Márquez

Ne vedem în august

PROLOG

Pierderea memoriei de care a suferit tatăl nostru în ultimii săi ani a fost, cum e uşor de imaginat, foarte grea pentru noi toţi. Dar îndeosebi modul în care această pierdere i-a diminuat posibilităţile de a scrie mai departe cu obişnuita sa rigoare a fost pentru el o sursă de frustrare disperantă. Ne-a şi spus-o odată, cu claritatea şi elocinţa unui mare scriitor: „Memoria e materia mea primă şi, în acelaşi timp, instrumentul meu. Fără ea, nu există nimic."

Ne vedem în august a fost rodul unui ultim efort de a continua să creeze împotriva dificultăţilor. Procesul a fost o goană între perfecţionismul artistului şi slăbirea facultăţilor sale mintale. Prelungul dus-întors al nume-roaselor versiuni ale textului este descris amănunţit de prietenul nostru Cristobal Pera, în notele lui pentru această ediţie, mult mai bine decât am putea s-o facem noi. în momentul acela, noi

cunoşteam doar sentința de pe urmă a lui Gabo: „Cartea asta nu e bună. Trebuie distrusă.”

N-am distrus-o, dar am lăsat-o la o parte, cu speranța că timpul va decide ce să facem cu ea. Citind-o încă o dată, după aproape zece ani de la moartea lui, am descoperit că textul avea foarte multe şi încântătoare merite. E drept, nu e atât de cizelat cum sunt cărțile lui cele mai importante. Are unele inegalități şi mici contradicții, dar nimic care să ne împiedice să ne bucurăm de calitățile cele mai remarcabile ale operei lui Gabo: capacitatea inventivă, poezia limbajului, narațiunea captivantă,

înțelegerea ființei umane şi dragostea lui pentru trăirile şi nefericirile acesteia, mai cu seamă din dragoste. Dragostea, probabil tema principală a întregii sale creații.

Considerând cartea mult mai bună decât ne-o aminteam, ne-am gândit la altă posibilitate: aceea că lipsa facultăților care nu i-a permis lui Gabo să termine cartea l-a împiedicat şi să-şi dea seama cât este de bună. Printr-un act de trădare, am hotărât să punem mai presus plăcerea cititorilor săi față de toate celelalte considerații. Dacă ei se vor bucura, e cu putință ca Gabo să ne ierte. Avem încredere că aşa va fi.

RODRIGO şi GONZALO GARCIA BARCHA

1

S-a întors pe insulă vineri, 16 august, cu feribotul de după-amiază. Purta blugi, cămaşă ecosez, pantofi simpli fără toc, fără ciorapi; avea o umbreluță de atlaz, geanta ei de mână şi, drept unic bagaj, o sacoşă de plajă. La coada de taxiuri de pe chei s-a dus direct la o maşină de o marcă veche şi roasă de salpetru. Şoferul a primit-o cu un salut

prietenos şi a condus-o hurducăind prin oraşul sărăcăcios, cu case din lut şi trestie, acoperişuri din frunze de palmier şi străzi cu nisip arzător, înfaţa unei mări în flăcări. A fost nevoit să facă piruete ca să ocolească porcii nepăsători şi copiii în pielea goală care îşi râdeau de el cu mişcări de toreador. La capătul oraşului, a apucat-o pe un bulevard cu palmieri regali unde se aflau plajele şi hotelurile pentru turişti, între întinsul mării şi o lagună cu egrete albastre. In cele din urmă, s-a oprit la hotelul cel mai vechi şi deteriorat.

Recepţionerul o aştepta cu formularul de înregistrare ca să semneze şi cu cheile singurei camere de la etajul doi care dădea spre lagună. A urcat scările sărindu-le câte patru şi a intrat în camera modestă mirosind a insecticid recent, ocupată aproape în întregime de uriaşul pat matrimonial. A scos din sacoşă o trusă de piele şi o carte cu paginile netăiate şi a pus-o pe noptieră, marcând o pagină cu cuţitul de fildeş. A scos o cămaşă de noapte de mătase trandafirie şi a pus-o sub pernă. A mai scos o eşarfă de mătase cu păsări ecuatoriale, o bluză albă cu mâneci scurte şi nişte tenişi foarte uzaţi, pe care i-a dus în baie.

Înainte de a se aranja, şi-a scos verigheta şi ceasul bărbătesc pe care-l purta pe mâna dreaptă, le-a pus pe măsuţa de toaletă şi şi-a dat repede cu apă pe faţă ca să se spele de praful călătoriei şi să alunge somnul siestei. După ce s-a şters, şi-a cercetat în oglindă sânii rotunzi şi semeţi, în pofida celor două naşteri. Cu vârful degetelor şi-a întins obrajii spre ceafă, ca să-şi amintească de cum fusese în tinereţe. N-a luat în seamă ridurile de pe gât, care nu mai aveau leac, şi şi-a examinat dinţii perfecţi, spălaţi de curând după prânzul de pe feribot. S-a dat cu deodorant la subsuorile bine rase şi şi-a pus bluza de bumbac răcoros cu iniţialele AMB brodate pe buzunar. Şi-a periat părul lins, lung până la umeri şi l-a legat în coadă de cal cu eşarfa cu

păsări. La sfârşit, şi-a dat pe buze cu un ruj simplu de vaselină, şi-a umezit cu limba degetele arătătoare ca să-şi netezească sprâncenele îmbinate, şi-a dat o picătură de parfum Maderas de Oriente după urechi şi s-a aşezat în cele din urmă în faţa oglinzii cu chipul ei de mamă tomnatică. Tenul fără urmă de farduri avea culoarea şi textura melasei, iar ochii de topaz erau frumoşi, cu pleoapele întunecate de gene. S-a cercetat temeinic, s-a judecat fără milă, şi a găsit că arăta aproape la fel de bine cum se simţea. Abia când şi-a pus inelul şi ceasul şi-a dat seama că întârziase: era patru fără şase, dar şi-a acordat un minut de nostalgie pentru a contempla egretele ce pluteau nemişcate în reveria arzătoare a lagunei.

Taxiul o aştepta sub platanii din faţa intrării. A pornit, fără să mai aştepte instrucţiuni, pe bulevardul străjuit de palmieri, până la terenul viran dintre hoteluri, unde se ţinea târgul popular în aer liber, şi s-a oprit la o tarabă cu flori. O negresă solidă care dormita pe un scaun de plajă s-a trezit speriată de claxon, a recunoscut-o pe femeia aşezată pe bancheta din spate a maşinii şi i-a dat, râzând şi trăncănind, buchetul de gladiole pe care îl comandase pentru ea. După câteva străzi, taxiul a cotit-o pe o cărare pe care abia dacă se putea circula, urcând o pantă cu pietre ascuţite. Prin văzduhul cristalizat de căldură se vedeau Marea Caraibilor întinsă, iahturile de agrement aliniate în portul turistic, feribotul de ora patru care se întorcea în oraş. Pe creasta colinei se afla cimitirul cel mai sărac. A împins fără efort poarta ruginită şi a intrat cu buchetul de flori pe poteca cu morminte sufocate de buruieni. în centru, era un copac ceiba cu ramuri mari, care a orientat-o să găsească mormântul mamei. Pietrele ascuţite îi făceau rău chiar şi prin tălpile de cauciuc încălzite, şi soarele neîndurător se filtra prin atlazul umbrelei de soare. O

iguană a țâşnit din tufişuri, s-a oprit brusc în faţa ei, a privit-o o secundă şi a dispărut fulgerător.

Şi-a pus mănuşa de grădină pe care o adusese în geantă, şi a fost nevoită să curețe trei
lespezi până când a recunoscut-o pe cea de marmură gălbuie cu numele mamei şi data morţii, cu opt ani în urmă.

Făcuse călătoria aceea de fiecare 16 august, la aceeaşi oră, cu acelaşi taxi şi aceeaşi floră-reasă, sub soarele de foc al aceluiaşi cimitir sărac, ca să pună un buchet de gladiole proaspete pe mormântul mamei. Din momentul acela, nu mai avea nimic de făcut până a doua zi dimineaţa la ora nouă, când pleca primul feribot de întoarcere.

Se numea Ana Magdalena Bach, împlinise patruzeci şi şase de ani de la naştere şi douăzeci şi şapte de la căsătoria fericită cu un bărbat pe care-l iubea şi care o iubea, cu care s-a măritat fără să mai termine Facultatea de Arte şi Litere, încă fecioară şi fără să fi avut logodnici înainte. Mama ei fusese o faimoasă învăţătoare de şcoală primară montessoriană care, în ciuda calităţilor sale, n-a vrut să fie altceva până şi-a dat ultima suflare. Ana Magdalena a moştenit de la ea splendoarea ochilor aurii, darul de a vorbi puţin şi inteligenţa de a-şi folosi tăria de caracter. Provenea dintr-o familie de muzicieni. Tatăl ei fusese profesor de pian şi director de conservator în provincie vreme de patruzeci de ani. Bărbatul ei, de asemenea fiu de muzicieni şi dirijor, i-a luat locul maestrului. Aveau un fiu model, care era prim-violoncelist în Orchestra Simfonică Naţională la douăzeci şi doi de ani, şi fusese aplaudat de Mstislav Leopoldovici Rostropovici la o serată particulară. Pe de altă parte, fata lor de optsprezece ani avea o uşurinţă aproape genială de a învăţa după ureche să cânte la orice instrument, dar o folosea numai ca pretext să nu doarmă acasă. Trăia o dragoste radioasă cu un excelent trompetist de jazz, dar voia

să intre în ordinul carmelite-lor desculțe împotriva voinței părinților ei.

Cu trei zile înainte de a muri, mama îşi exprimase dorința de a fi înmormântată pe insulă. Ana Magdalena a vrut să se ducă la înmormântare, însă nimănui nu i s-a părut că ar fi prudent, căci ea însăşi nu credea că ar putea supraviețui durerii. Tatăl ei a dus-o pe insulă la împlinirea unui an, ca să pună pe mormânt lespedea de marmură, care era de datoria lor. A speriat-o traversarea într-o şalupă cu motorul în afara bordului, care a durat aproape patru ore, fără o clipă de mare liniştită. A admirat plajele cu pulbere aurie chiar la marginea pădurii virgine, larma păsărilor şi zborul fantomatic al egretelor peste brațul înnisipat al lagunei. A deprimat-o mizeria satului, unde au fost nevoiți să doarmă sub cerul liber în hamace agățate între doi cocoti-eri, chiar dacă acolo se născuseră un poet şi un senator grandilocvent, care a fost pe punctul de a ajunge preşedinte al republicii. A impresionat-o mulțimea de pescari negri cu brațul mutilat de explozia prematură a pachetelor de dinamită. însă, mai presus de orice, a înțeles dorința mamei când a văzut splendoarea lumii de pe culmea cimitirului. Era unicul loc solitar unde nu se putea simți singură. în momentul acela, Ana Magdalena Bach a luat hotărârea s-o lase acolo unde era şi să-i ducă în fiecare an un buchet de gladiole la mormânt.

August era luna cu călduri şi ploi torențiale nebune, dar ea a considerat că e încă o penitență dintre cele pe care trebuia să le ducă la bun sfârşit fără greş şi întotdeauna singură. Unica ei slăbiciune a fost când a cedat insistenței copiilor de a merge la mormântul bunicii, şi natura s-a răzbunat cu o traversare cumplită. Şalupa a plecat în ciuda ploii, ca să nu-i apuce noaptea pe drum şi copiii au ajuns îngroziți, doborâți de răul de mare. De data aceea, din

fericire, au putut dormi în primul hotel turistic construit de senator în numele său cu banii statului.

Ana Magdalena Bach văzuse cum se înalță, an după an, falezele de sticlă ce se tot înmulțeau, pe măsură ce satul sărăcea. Şalupele cu motor au fost scoase la pensie de feribot. Traversarea dura tot patru ore, dar cu aer condiționat, orchestră şi fete vesele. Numai ea şi-a păstrat rutina, fiind cel mai statornic vizitator al satului.

S-a întors la hotel, s-a întins pe pat fără nimic pe ea în afară de chiloții de dantelă, şi a reluat lectura cărții de la pagina marcată cu cuțitul de tăiat hârtia, sub paletele ventilatorului din tavan care abia dacă învârteau căldura. Cartea era Dracula, de Bram Stoker. O citise pe jumătate pe feribot, cu fervoarea unei capodopere. A adormit cu cartea pe piept şi s-a trezit după două ceasuri în întuneric, leoarcă de transpirație şi moartă de foame.

Barul hotelului era deschis până la zece seara şi a coborât să mănânce ceva înainte de culcare. A observat că erau mai mulți clienți ca de obicei la ora aceea, iar chelnerul nu i s-a părut că e cel de dinainte. A comandat ca în ceilalți ani, ca să nu greşească, acelaşi sendviş cu şuncă şi brânză cu pâine prăjită şi cafea cu lapte. Pe când o serveau, şi-a dat seama că este înconjurată de aceiaşi turişti în vârstă ca pe vremea când era unicul hotel. O fată mulatră cânta bolerouri triste şi însuşi Agustin Romero, acum bătrân şi orb, o acompania cu dăruire la acelaşi pian discordat de la petrecerea de inaugurare.

A terminat în grabă, încercând să treacă peste neplăcerea de a mânca singură, dar s-a simțit bine cu muzica, blândă şi liniştitoare, iar fata ştia să cânte. La sfârşit, nu mai rămăseseră decât trei perechi la mese diferite şi, chiar în fața ei, un bărbat deosebit, pe care nu-l văzuse când a intrat. Era îmbrăcat în costum de in alb şi avea părul parcă

de metal. Pe masă avea o sticlă de brandy şi un pahar plin pe jumătate, şi părea că e singur pe lume. Pianul a început Clar de lună de Debussy într-un aranjament hazardat pentru bolero, şi fata mulatră l-a cântat cu pasiune. Mişcată, Ana Magdalena Bach a cerut un gin cu gheaţă şi sifon, singura băutură alcoolică pe care o suporta bine. Lumea s-a schimbat de la prima sorbitură. S-a simţit sigură pe sine, veselă, în stare de orice, şi înfrumuseţată de amestecul sacru al muzicii cu ginul. Credea că bărbatul de la masa din faţă n-o văzuse, dar când l-a privit a doua oară, l-a surprins uitându-se la ea. El a roşit. Ea i-a susţinut privirea în timp ce el s-a uitat la ceasul cu lanţ. L-a pus la loc, stingherit, şi-a mai turnat un pahar, privind tulburat spre uşă, fiindcă era conştient că ea îl fixa fără milă. Atunci a privit-o direct. Ea i-a zâmbit şi el a salutat-o înclinând uşurel capul.

— Pot să vă invit la un pahar? a întrebat-o.

— Cu mare plăcere, a răspuns ea.

A venit la masa ei şi i-a servit o băutură cu multă eleganţă. „Noroc", a spus el. Ea i-a ţinut isonul şi amândoi şi-au golit paharele dintr-o înghiţitură. El s-a înecat, a tuşit, scuturându-şi
tot trupul, şi ochii i s-au umplut de lacrimi. Au rămas multă vreme tăcuţi, până când el s-a şters cu o batistă cu miros de lavandă şi şi-a recăpătat vocea. Ea s-a încumetat să-l întrebe dacă nu aşteaptă pe cineva.

— Nu, a răspuns el. A fost ceva important, dar acum nu mai e.

Ea a întrebat cu o expresie de neîncredere calculată: „Afaceri?" El i-a răspuns: „Nu mă mai interesează altceva". Dar a spus-o pe tonul acela al bărbaţilor când vor să nu fie crezuţi.

Ea i-a făcut pe plac, şi a încheiat cu o vulgaritate străină felului ei de a fi, dar bine plasată:

— Poate acasă la dumneata.

I-a vorbit astfel mai departe cu tactul ei subtil, până l-a atras într-o conversaţie banală. I-a ghicit în joacă vârsta, şi a greşit, dându-i un an mai mult: patruzeci şi şase. Tot în joacă, s-a apucat să-i descopere ţara de baştină după accent, şi la a treia încercare a nimerit: gringo hispanic. S-a străduit să-i ghicească profesia, şi la a doua tentativă el s-a grăbit să-i spună că e inginer civil, şi ea a bănuit că e un şiretlic, ca s-o împiedice să afle adevărul.

Au vorbit despre îndrăzneala de a transpune în ritm de bolero o piesă de Debussy, dar el nu remarcase. Şi-a dat cu siguranţă seama că ea se pricepe la muzică, pe când el nu trecuse de Dunărea albastră. Ea i-a povestit că acum citeşte Dracula de Stoker. El citise romanul când era elev, şi mai era încă impresionat de episodul în care contele a debarcat la Londra prefăcut în câine. Ea a încuviinţat, şi i-a spus că nu înţelege de ce Francis Ford Coppola îl schimbase în filmul său de neuitat. La al treilea pahar, a simţit că brandyul se amestecase cu ginul undeva în inima ei, şi a fost nevoită să se concentreze ca să nu-şi piardă cumpătul. Muzica s-a terminat la unsprezece şi orchestra nu aştepta decât ca ei să plece ca să închidă restaurantul.

Ea ajunsese atunci să-l cunoască de parc-ar fi trăit cu el dintotdeauna. Ştia că este îngrijit, că se îmbracă impecabil, cu nişte mâini a căror slăbiciune era sporită de luciul natural al unghiilor, şi că avea o inimă bună şi temătoare. Şi-a dat seama că era fascinat de ochii ei mari, aurii, şi nu şi i-a luat de la el. S-a simţit atunci în stare să facă pasul la care nu se gândise nici în vis în toată viaţa ei, şi l-a făcut fără ascunzişuri:

— Ne ducem sus?

El şi-a pierdut aplombul.

— Nu locuiesc aici, a spus.

Însă ea nici măcar n-a aşteptat să-şi termine vorba. „Eu da”, a zis, şi s-a ridicat, dând abia simţit din cap pentru a nu-şi pierde cumpătul. „Etajul doi, camera 203, în dreapta scării. Nu bate, împinge doar uşa.”

A urcat în cameră cu teama desfătătoare pe care n-o mai simţise din noaptea nunţii. A dat drumul la ventilator, dar nu a aprins lumina, s-a dezbrăcat pe întuneric fără să se oprească din mers, lăsând un şir de îmbrăcăminte pe jos, de la uşă până în baie. Când a aprins becul de la măsuţa de toaletă, a trebuit să-şi închidă ochii şi să tragă adânc aer în piept, ca să-şi potolească respiraţia şi tremurul mâinilor. Şi-a spălat în mare grabă sexul, subsuorile şi degetele de la picioare, umezite de cauciucul pantofilor, fiindcă în ciuda năduşelii de după-amiază, nu-i trecuse prin cap să facă baie până a doua zi. Fără să mai aibă timp să se spele pe dinţi, şi-a pus pe limbă un strop de pastă şi s-a întors în camera abia luminată de fasciculul oblic de la măsuţa de toaletă.

N-a aşteptat ca invitatul ei să împingă uşa, ci a deschis-o de dinăuntru când l-a auzit. El s-a speriat, dar ea, pe întuneric, nu i-a lăsat timp pentru nimic. I-a scos sacoul cu smucituri energice, cravata, cămaşa, şi a aruncat totul pe jos, peste umărul lui. Pe măsură ce o făcea, aerul se impregna de o uşoară mireasmă de lavandă. Bărbatul a încercat s-o ajute la început, dar ea nu l-a lăsat. Când l-a dezgolit până la mijloc, l-a împins în pat şi a îngenun-cheat ca să-i scoată pantofii şi ciorapii. El şi-a desfăcut în acelaşi timp catarama de la curea şi şliţul, aşa încât ea n-a avut decât să tragă de pantaloni ca să i-i scoată. Niciunul din ei n-a dat atenţie cheilor, nici bancnotelor, monedelor şi briceagului, care s-au rostogolit pe podea. La urmă, l-a ajutat să-şi dea jos chiloţii de-a lungul picioarelor, şi şi-a dat

seama că nu era atât de bine înzestrat ca soțul ei, care era unicul adult pe care-l văzuse gol, dar că era calm şi armat.

Nu i-a lăsat nicio inițiativă. S-a înfipt călare pe el până-n adânc şi l-a devorat doar pentru sine, fără să se gândească la el, până când amândoi au rămas năuci şi vlăguiți, leoarcă de sudoare. A stat mai departe deasupra lui, luptând împotriva primelor îndoieli de cuget sub zgomotul sufocant al ventilatorului, până când şi-a dat seama că el nu respiră cu uşurință, cu brațele în cruce, sub greutatea trupului ei, şi s-a întins pe spate alături. El a stat nemişcat până a putut să-şi tragă sufletul ca s-o întrebe:

— De ce eu?

— A fost o inspirație, a răspuns ea.

— Venind de la o femeie ca dumneavoastră, a zis el, este o onoare.

— Ah, a glumit ea. N-a fost o plăcere?

El n-a răspuns şi amândoi au rămas nemişcați, atenți la freamătul sufletelor lor. Camera era frumoasă în penumbra verde a lagunei. S-a auzit un fâlfâit de aripi. El a întrebat: „Ce-i asta?" Ea i-a vorbit de obiceiurile de peste noapte ale egretelor.

După o oră nesfârşită de şoapte banale, a început să-l cerceteze cu degetele, foarte alene, de la piept până la vintre. A coborât mai departe, pipăindu-i picioarele, şi a constatat că tot trupul îi este acoperit de un puf des şi moale, ca muşchiul de pe copaci în aprilie. Apoi a căutat din nou animalul care se odihnea, şi l-a simțit fără vigoare, dar viu. El a ajutat-o, schimbându-şi poziția. Ea l-a recunoscut cu vârful degetelor: mărimea, forma, prepuțul râvnitor, glandul mătăsos, în vârf cu o cută ce părea cusută cu ac grosolan. A numărat pe pipăite suturile, iar el s-a grăbit să-i lămurească ceea ce ea îşi închipuise: „M-au circumcis adult". Şi a adăugat oftând:

— A fost o plăcere foarte ciudată.

— În fine, a spus ea neîndurătoare, ceva ce n-a fost o onoare.

Pe neaşteptate, s-a grăbit să-l împace, sărutându-i cu duioşie urechea, gâtul, el a căutat-o cu buzele şi s-au sărutat pe gură pentru prima oară. Ea l-a pipăit din nou şi l-a găsit gata de luptă. A vrut să-l asalteze iar, însă el i s-a revelat ca un amant rafinat, care a încins-o fără grabă până la gradul de fierbere. A fost surprinsă că nişte mâini atât de aspre sunt în stare de o asemenea delicateţe, şi a încercat să reziste cu cochetării frivole. Dar el i s-a impus hotărât, a supus-o după bunul lui plac şi în felul său, şi a făcut-o fericită.

Bătuse de două când un tunet a zgâlţâit temeliile casei, şi vântul a forţat zăvorul ferestrei. Ea s-a repezit s-o închidă, şi în amiaza instantanee a altui fulger a văzut laguna agitată, şi prin ploaie a văzut luna imensă la orizont şi egretele albastre dând istovite din aripi în furtună. El dormea.

Întorcându-se în pat, picioarele i s-au încurcat în hainele amândurora. Le-a lăsat pe jos pe ale ei, ca să le ridice mai târziu, şi a aşezat pe scaun sacoul, cămaşa şi cravata, a aranjat pantalonii cu grijă să nu se şifoneze dunga şi a pus deasupra cheile, briceagul şi banii. Aerul din cameră se răcorise cu furtuna, aşa că şi-a îmbrăcat cămaşa de noapte trandafirie, dintr-o mătase atât de fină, încât pielea i s-a înfiorat. I s-a părut că bărbatul, adormit pe o parte şi cu picioarele strânse, e un orfan uriaş, şi nu şi-a putut înfrânge o pornire de compasiune. S-a culcat cu faţa spre spinarea lui, i-a înlănţuit mijlocul, şi până la urmă splendoarea trupului ei ud leoarcă l-a trezit. El a suflat din greu şi s-a întors pe cealaltă parte. Ea abia dacă a dormit, şi s-a trezit în golul iscat de ventilatorul electric când lumina s-a stins şi

camera a rămas în penumbra fierbinte. El sforăia cu un şuier continuu. într-o doară, ea s-a apucat să-l atingă cu vârful degetelor. El a încetat să mai sforăie, tresărind brusc şi a început să dea semne de viaţă. Ea l-a lăsat o clipă şi şi-a scos dintr-o smucitură cămaşa de noapte, însă când s-a întors spre el, toată arta ei s-a dovedit inutilă, căci şi-a dat seama că se prefăcea că doarme ca să nu-i mai facă pe plac a treia oară. Astfel încât şi-a pus din nou cămaşa şi s-a culcat cu spatele la el.

Programul ei natural a deşteptat-o la şase. A mai lenevit o clipă, cu ochii închişi şi mintea haihui, fără să se încumete să recunoască zbaterea durerii în tâmple, nici greaţa îngheţată şi nici neliniştea faţă de ceva necunoscut care o aştepta neîndoios în viaţa reală. După zgomotul ventilatorului, şi-a dat seama că încăperea se poate deja desluşi în zorile albăstrii ale lagunei. Pe neaşteptate, precum fulgerul morţii, a răzbătut-o conştiinţa brutală că se împreunase şi dormise pentru prima oară în viaţă cu un bărbat care nu este al ei. S-a întors să-l privească speriată peste umăr, şi nu l-a văzut. Nu era nici în baie. A aprins toate luminile, şi a văzut că nu mai sunt nici hainele lui, dar în schimb ale ei, pe care le aruncase pe jos, erau aranjate şi puse aproape drăgăstos pe scaun. Numai atunci a reuşit să înţeleagă că nu ştie nimic despre el, nici măcar numele, şi tot ce-i mai rămânea din noaptea ei nebună era un obscur miros de lavandă în aerul purificat de furtună. Doar când a luat cartea de pe noptieră ca s-o pună în sacoşă şi-a dat seama că el îi lăsase printre paginile romanului de groază o hârtie de douăzeci de dolari.

2

Niciodată n-avea să mai fie cea de dinainte. Presimţise asta pe feribotul de întoarcere, printre hoardele de turişti care i-au fost totdeauna străine şi care, pe neaşteptate şi fără motive clare, i-au devenit nesuferite. A fost mereu o cititoare pasionată. Fusese aproape gata să-şi ia diploma în Arte şi Litere, şi a citit cu mare sârg tot ce trebuia să citească, şi a citit mai departe ce-i plăcea mai mult: romane de dragoste de autori cunoscuţi, cu cât mai lungi şi cu final nefericit, cu atât mai bine. A continuat apoi câţiva ani cu romane scurte de orice gen, ca Lazarillo de Tormes,

Bătrânul şi marea, Străinul. Detesta cărţile la modă şi ştia că timpul nu-i ajunge ca să fie la curent. În anii din urmă, se cufundase cu desăvârşire în romanele fantastice. Dar în ziua aceea se lungise la soare pe covertă şi n-a fost în stare să citească nici măcar un rând, şi nici să se gândească la altceva în afară de noaptea trecută.

Clădirile din port, atât de familiare şi elegante din anii ei de liceu, i se păreau străine şi roase de salpetru. La chei a luat un autobuz din serviciul public, la fel de uzat precum cele din anii ei de elevă, ticsite de oameni săraci şi cu radioul pus la maxim ca la carnaval, dar cel din amiaza aceea sufocantă i s-a părut mai incomod ca niciodată, şi pentru prima oară au deranjat-o posomoreala şi duhoarea de staul a pasagerilor. Bazarurile tumultuoase din piaţa publică, pe care le-a socotit încă din copilărie ca fiind cu desăvârşire ale ei, şi unde chiar săptămâna precedentă fusese, lipsită de griji, la cumpărături cu fata ei, au facut-o să se înfioare precum străzile din Calcutta, unde în zori echipajele de gunoieri loveau cu beţe corpurile întinse pe trotuar ca să-şi dea seama care sunt adormite şi care moarte. în Rotonda Independenţei a văzut statuia ecvestră a Eliberatorului, inaugurată cu treizeci de ani în urmă, şi abia

atunci şi-a dat seama de poziția cabrată a calului său şi de spada îndreptată spre cer.

Intrând în casă, a întrebat-o speriată pe Filomena ce dezastru se întâmplase în absența ei că păsările nu mai cântau în colivii şi de pe terasa interioară dispăruseră ghivecele cu flori amazoniene, ferigile atârnătoare, ghirlandele de zorele albastre. Filomena, servitoarea dintotdeauna, i-a adus aminte că le scoseseră în curte ca să profite de ploaie, aşa cum ceruse ea înainte de plecare. Insă i-au trebuit câteva zile până să priceapă că schimbările nu se petrecuseră în lume, ci în ea însăşi, pentru că a trecut prin viață fără s-o privească, şi abia în anul acela, la întoarcerea de pe insulă, a început s-o vadă cu ochii celui care s-a învățat minte.

Cu toate că nu era conştientă de motivele schimbării sale, presimțea că este ceva legat de bancnota de douăzeci de dolari aflată la pagina o sută şaisprezece a cărții ei. Suferise din pricina lui fără o clipă de răgaz, încercând un sentiment de umilință de nesuportat. Plânsese de furie, simțindu-se frustrată că nu ştie cine e bărbatul pe care ar fi trebuit să-l omoare, fiindcă înjosise amintirea unei aventuri fericite. Cât a durat întoarcerea pe mare, a fost împăcată cu sine pentru acel act fără iubire, pe care l-a calificat în adâncul cugetului ca fiind un subiect privat între ea şi soțul ei, însă n-a putut depăşi ofensa cu bancnota, pe care o simțea arzând ca un jar viu, nu atât în geanta, cât în inima sa. Nu ştia dacă să o pună în ramă ca trofeu sau să o distrugă pentru a face să dispară infamia. Singura idee care nu i se părea rezonabilă era să o cheltuiască.

Ziua s-a stricat de-abinelea când Filomena i-a spus că soțul încă nu se trezise la două după-amiază. Nu-şi amintea să se mai fi întâmplat vreodată aşa ceva, în afară de puținele sâmbete în care îşi petreceau noaptea împreună şi

rămâneau toată duminica în pat. L-a găsit zăcând cu durere de cap. Lăsase perdelele date la o parte şi lumina orbitoare de la două după-amiază reverbera în dormitor. Ea le-a închis şi a dat să-şi încurajeze bărbatul cu un salut drăgăstos, dar a împiedicat-o un gând sumbru. Aproape pe negândite i-a pus întrebarea de care ea se temea cel mai mult:

— Pot să ştiu unde ai fost aseară?

El a privit-o uimit. întrebarea asta, cea mai obişnuită chiar şi în căsniciile fericite, nu se auzise niciodată în casa lor. Aşa încât, mai curând amuzat decât nelinişt it, el a întrebat-o, la rândul lui: „Unde sau cu cine?" Ea s-a pus în gardă: „Ce vrei să spui?!" Însă el n-a luat în seamă provocarea şi i-a povestit că petrecuse o minunată noapte de jazz cu Micaela, fata lor. Imediat a schimbat subiectul:

— Fiindcă a venit vorba, a zis. Nici măcar nu mi-ai povestit cum ți-a mers.

Ea s-a gândit alarmată că întrebarea ei nepotrivită ar fi putut răscoli în el cenuşa vreunei bănuieli vechi. Ideea asta a îngrozit-o. „Mi-a mers ca întotdeauna", a răspuns. „Lumina s-a stins în hotel şi de dimineață n-a fost apă la duş", a mințit, aşa că venise fără să fi făcut baie şi plină de transpirația de două zile. Dar marea era liniştită şi era răcoare, şi putuse ațipi la răstimpuri cât a durat călătoria.

El a sărit din pat, în chiloți, cum dormea întotdeauna, şi s-a dus la baie. Era uriaş, sportiv şi de o frumusețe comună. Ea l-a urmat şi au stat de vorbă mai departe, el din cabina de duş aburită, ea aşezată pe capacul closetului, cum făceau pe vremea când erau tineri căsătoriți. Ea a reluat subiectul cu fiica neascultătoare. Se numea Micaela, ca bunica înmormântată pe insulă, şi era hotărâtă să se călugărească, văzându-şi însă mai departe de amorul cu acel virtuoz al jazzului puțin mai mare ca ea, cu care o ținea

tot într-o petrecere până în zori. Maică-sa n-o înțelegea, dar în după-amiaza aceea înțelegea şi mai puțin de ce fata se afişa cu taică-su într-un loc rău famat, cu muzicanți drogați. Bărbatul i-a spus râzând, amuzat de ea:

— N-o să-mi spui că mă bănuieşti cu propria noastră fată.

Pentru ea, ar fi fost o uşurare să-i spună că da, însă şi-a dat seama la timp că nu era o zi potrivită pentru a strica o conversație amoroasă. Sub duş, săpunindu-se, el a intonat primele acorduri din concertul pentru pian de Grieg şi, pe neaşteptate, s-a întors spre ea.

— Nu vii?

Ea n-a avut decât un singur motiv să pregete, şi pentru o persoană atât de scrupuloasă ca ea era un motiv serios.

— N-am făcut baie de ieri, a spus. Miros a câine.

— Un motiv în plus, a spus el. Apa e grozavă.

Atunci ea şi-a scos cămaşa ecosez, blugii şi chiloții de dantelă cu care se întorsese din insulă, a aruncat totul în coşul de rufe murdare şi a intrat în cabină. El i-a cedat locul la duş şi a săpunit-o ca totdeauna, din cap până-n picioare, fără să întrerupă conversația.

Nu era nimic nou, căci ştiuseră să păstreze anumite obiceiuri de amanți, între care acela de a face duş în acelaşi timp. La început, o făceau fiindcă începeau să lucreze la aceeaşi oră, şi în loc de eterna dispută clasică cine face duş primul s-au deprins să facă împreună. Se săpuneau unul pe celălalt cu atâta pasiune, că de multe ori sfârşeau prin a se tăvăli pe pardoseala băii pe un preş de mătase, cumpărat de ea special, ca să nu-şi vatăme spinările cu amorul lor fulminant.

În primii trei ani, au fost punctuali în fiecare zi, noaptea în pat sau dimineața în baie, în afara pauzelor de neîncălcat ale ciclului şi ale naşterii. Amândoi au văzut la timp

amenințarea rutinei şi, fără să se pună de acord, au hotărât să adauge amorului un dram de aventură. Într-o vreme, obişnuiau să se ducă la moteluri cu ora, atât la cele mai rafinate, cât şi la cele de mâna a şaptea, până într-o noapte în care hotelul a fost asaltat de hoți înarmați care i-au lăsat în pielea goală. Erau inspirații atât de neprevăzute, încât ea s-a obişnuit să-şi pună în geantă prezervativele ca să evite surprize. Până când au descoperit din întâmplare o marcă ce avea imprimat pe pachet anunțul publicitar: Next Time Buy Lutecian. Şi astfel, au inaugurat o lungă perioadă în care fiecare amor era recompensat cu o frază inspirată, de la glume fără perdea până la sentințe ale lui Seneca.

Odată cu venirea copiilor şi cu schimbările de orar, au pierdut ritmul cel bun, dar îl reluau ori de câte ori puteau, şi întotdeauna a fost o dragoste veselă, în care până şi faptele nebuneşti erau admisibile. Chiar şi în timpurile cele mai puțin prielnice s-au descurcat, inventând mereu ceva nou, până când au făcut cercul complet şi au revenit la rutină.

Se numea Domenico Amaris, era un bărbat de cincizeci şi patru de ani, cu educație aleasă, chipeş şi distins, director al Conservatorului Provincial de peste douăzeci de ani. în afară de excelenta sa calificare ca maestru, era un seducător de salon şi un caricaturist muzical capabil să salveze o petrecere cu un bolero de Agustin Lara în stilul lui Chopin sau un danzon cubanez în genul lui Rahmaninov. Fusese campion universitar la toate: canto, natație, oratorie, tenis de masă. Nimeni nu spunea un banc mai bine decât el şi nimeni nu cunoştea ca el dansurile rare, cum sunt contradansul, charlestonul şi tangoul-apaş. Era un prestidigitator îndrăzneț care, la un dineu de gală la Conservatorul Provincial, a făcut să iasă din castronul de supă un pui viu ce dădea din aripi, când guvernatorul a

scos capacul ca să se servească. Nu se aflase că joacă şah, până în noaptea când a fost provocat de Paul Badura-Skoda, după un concert strălucit, şi au terminat la egalitate unsprezece partide până a doua zi la nouă dimineaţa. Cariera sa de farsor tenace a fost pe punctul să atingă apogeul printr-o catastrofă, când le-a convins pe gemenele Garcia să-şi schimbe între ele logodnicii şi fiecare dintre cei doi a fost cât pe ce să se însoare cu cea care nu era a lui. A fost ultima sa glumă, fiindcă nici logodnicul şi nici altcineva din cele două familii nu l-au iertat în veci. însă Ana Magdalena s-a adaptat felului său de a fi, a devenit ca el, şi s-au cunoscut atât de profund, încât până la urmă au ajuns să pară o singură fiinţă.

El se simţea în momentul lui de culme, plin de idei proprii. întotdeauna considerase că opera unui mare muzician e inseparabilă de destinul lui, şi credea că o şi dovedise studiind sistematic muzica şi viaţa maeştrilor faimoşi. Socotea că opera cea mai inspirată a lui Brahms este concertul pentru vioară, şi nu înţelegea cum de nu compusese în afară de acesta şi concertul magistral pentru violoncel pe care, în cele din urmă, l-a compus Dvorjak. Renunţase să mai dirijeze orchestra şi încetase să mai asculte muzică înregistrată, şi o prefera citită, în afară de cazul când voia să aprecieze o versiune foarte rară, căci îi ajungeau atelierele experimentale pe care le ţinea la Conservatorul Provincial.

Cu aceste criterii proprii, poate de nede-monstrat, scria un manual despre un mod nou şi mai uman de a asculta muzica, şi despre o inimă diferită pentru a o interpreta. Avansase foarte mult la capitolele referitoare la trei exemple majore: Mozart şi Schubert, genii năvalnice, dar care au avut o viaţă scurtă şi nefericită, şi Chausson, victimă în

momentul său cel mai bun a unui accident absurd pe bicicletă.

În realitate, singura preocupare legată de familie era purtarea fiicei, Micaela, o rebelă încântătoare. Se încăpățâna mai departe să-şi convingă părinții că a fi călugăriță pe timpurile acelea nu e acelaşi lucru ca înainte, şi era sigură că în zorii mileniului trei se va termina până şi cu jurământul de castitate. Cel mai curios era că mama se opunea vocației ei din motive diferite de cele ale tatălui. Pentru el, era un subiect fără importanță, fiindcă erau deja prea mulți muzicieni în familie. Şi Ana Magdalena dorise să învețe să cânte la trompetă, dar n-a putut. Toată familia ştia să cânte. însă în cazul fetei lor, era o problemă: căpătase fericitul obicei de a nu dormi noaptea. Situația a declanşat o criză atunci când a dispărut un întreg sfârşit de săptămână cu trompetistul ei mulatru. N-au recurs la poliție, pentru că în mediile boemei juvenile nu exista prieten care să nu ştie unde se aflau cei doi. Ei bine: erau pe insulă. Mama a simțit o groază postfactum. Micaela a încercat s-o împace cu vestea insolită că dusese un trandafir la mormântul bunicii. N-au ştiut niciodată dacă a fost într-adevăr aşa, iar mama n-avea niciun chef să verifice. I-a zis doar că trebuia să se consulte cu ea dintr-un motiv pe care fata nu-l cunoştea, şi i l-a spus:

— Mama urăşte trandafirii.

Domenico Amaris înțelegea motivele fetei, dar din loialitate nu voia să-i ştirbească auto-ritatea soției, şi ca întotdeauna în asemenea cazuri, rămânea pe margine. Din fericire, Micaela a binevoit vreme de câteva luni să nu mai întârzie noaptea decât la sfârşit de săptă-mână. Lua masa adesea cu familia, vorbea la telefon chiar şi trei ore zilnic şi se închidea în cameră după cină să vadă filme la televizor, ale căror strigăte şi explozii au transformat casa într-o

nesfârşită noapte de spaimă. Spre marea nedumerire a părinților, în conversațiile de după terminarea mesei dădea dovadă de informare la zi şi de un criteriu matur în privința actualității culturale. Ba mai mult: printr-o fericită întâmplare, mama a aflat că telefoanele nesfârşite nu erau cu iubitul cu jazzul, ci cu o catihetă de la carmelitele desculțe, şi s-a bucurat ca de răul cel mai mic.

Aşa stăteau lucrurile într-o seară, când Ana Magdalena şi-a mărturisit pe neaşteptate la cină teama că fata ei avea să se întoarcă însărcinată din vreun weekend, şi Micaela a vrut s-o liniştească, dându-i vestea bună că un medic prieten îi implantase de când avea cincisprezece ani un dispozitiv care nu dă greş. Mama, care nu se încumetase niciodată să depăşească îndrăzneala cu prezervativele edificatoare, i-a strigat ieşindu-şi din fire şi drept în inimă:

— Târfă!

Liniştea ca de sticlă care s-a aşternut după strigăt a rămas suspendată mai multe zile în aerul casei. Ana Magdalena a plâns neconsolată, închisă în cameră, mai curând de ruşine pentru furia sa decât din resentiment față de fata ei. Când soția plângea, bărbatul s-a purtat ca şi cum n-ar exista, căci atunci ştia că motivele lacrimilor sale erau numai în sinea ei, chiar dacă el nu le cunoştea.

Neliniştea lui a speriat-o şi i-a întărit părerea că la mijloc era pesemne ceva ce părea o nouă atitudine a bărbaților față de ea. întotdeauna fusese asediată, dar era atât de indiferentă, încât de fiecare dată uita fără regrete, în schimb, în anul acela, la întoarcerea de pe insulă, a avut impresia că purta pe frunte un stigmat pe care bărbații îl vedeau şi care nu putea trece neobservat în ochii celui care o iubea atât de mult şi pe care ea îl iubea mai mult decât pe oricine. Amândoi fuseseră fumători împătimiți a două pachete pe zi vreme de mulți ani, şi renunțaseră împreună,

făcând un pact din dragoste. Dar ea se apucase din nou la întoarcerea de pe insulă, şi el şi-a dat seama după schimbarea locului scrumierelor, după mirosul de tutun ars, în ciuda fumigației în taină a purificatoarelor de aer, şi după chiştoa-cele uitate din nebăgare de seamă.

Toată ordinea asta s-a schimbat de când ea s-a întors de pe insulă. A zăbovit câteva luni până să mai avanseze cu Antologia literaturii fantastice de Borges, Bioy Casares şi Ocampo. Dormea prost, se ducea la baie în zori să fumeze şi trăgea apa ca să dispară chiştoacele pe care el ştia că avea să le găsească plutind când se trezea la ora cinci. Nu numai că se ridica din pat ca să fumeze, ci dimpotrivă: fuma fiindcă nu-şi găsea linişstea ca să doarmă. Uneori, aprindea lumina pentru a citi doar câteva minute, o stingea din nou, se tot întorcea de pe o parte pe alta în pat, cu o grijă la milimetru să nu-şi trezească soțul. Până când el şi-a luat inima-n dinți s-o întrebe: „Ce-i cu tine?” Ea i-a răspuns scurt:

— Nimic. De ce?

— Scuză-mă, i-a spus el, dar e cu neputință să nu-mi dau seama cât de diferită eşti acum. Şi a încheiat cu tactul său desăvârşit:

— Am eu vreo vină?

— Nu ştiu, pentru că nici eu însămi nu mi-am dat seama, a spus ea, cu sângele rece care îl uimea atât de mult pe bărbat. Dar ai poate drep-tate. Să fie oare din cauza purtării Micaelei?

— E de dinainte de asta, a zis el şi a îndrăznit să facă ultimul pas: Aşa ai sosit de pe insulă.

Odată cu primele călduri din iulie, a început să simtă fluturi în piept, care n-aveau să-i dea o clipă de răgaz până când nu se va duce iar pe insulă. A fost o lună nesfârşită, prelungită şi mai mult de incertitudine. întotdeauna fusese o călătorie la fel de simplă ca o duminică la plajă, însă în

anul acela a fost dominată de panica de a se întâlni cu amantul fugitiv, cel care-i lăsase douăzeci de dolari, pe care în inima ei îl repudiase deja. în loc de blugii şi sacoşa de plajă din anii trecuți, şi-a pus un deux-pieces de in ecru şi sandale aurite şi şi-a făcut o valiză cu o rochie de seară, pantofi cu toc înalt şi un colier cu garnitură de smaralde fantezie. S-a simțit alta: nouă şi gata de orice.

3

Când a debarcat pe insulă, şi-a văzut taxiul mai deteriorat ca niciodată şi s-a hotărât să ia altul, nou şi cu aer condiționat. Cum nu cunoştea alte hoteluri în afară de al ei, i-a spus şoferului s-o ducă la noul Carlton, o faleză de sticlă aurită pe care o văzuse crescând prin mirişte a de fiare în cele trei călătorii anterioare. N-a fost posibil să găsească o cameră liberă în plin august, dar i-au făcut o reducere avantajoasă pentru unul dintre acele apartamente înghețate de la etajul optsprezece, care dominau orizontul circular al Caraibelor şi al lagunei imense, până la munții ce se profilau în depărtare. Prețul era a patra parte din leafa ei lunară de profesoară, dar splendoarea, linişte a şi atmosfera primăvăra-tică a vestibulului, precum şi solicitudinea personalului de serviciu i-au inspirat sentimentul de siguranță pe care şi-l datora sieşi.

În după-amiaza în care a sosit, de la trei şi jumătate şi până la opt seara, când a coborât la cină, n-a avut o clipă de răgaz. Gladiolele de la florăria hotelului i s-au părut splendide, dar de zece ori mai scumpe, aşa încât s-a mulțumit cu florăreasa ei din cele două dați anterioare. Ea a fost prima care a prevenit-o împotriva noului cimitir pentru turişti, ce se ivea ca o grădină cu flori naturale, cu muzică şi

păsări, pe malul lagunei, dar unde îngropau corpurile în poziție verticală, ca să câştige spațiu.

A ajuns la cimitirul de pe insulă după ora cinci, cu mai puțin soare decât în ceilalți ani. Câteva morminte fuseseră golite, şi pe ambele margini ale drumului rămăseseră bucăți de sicrie şi oase împrăştiate printre grămezi de var nestins. În graba de dinaintea plecării, uitase mănuşile de grădinărit şi a trebuit să smulgă buruienile de pe mormânt cu mâinile goale, în timp ce-i povestea mamei cele întâmplate în cursul anului. Singura veste bună a fost cea despre fiul lor, care în decembrie va fi pentru prima oară solist al Orchestrei Filarmonice cu Variațiunipe o temă rococo de Ceaikovski. A făcut minuni pentru a salva reputația fiicei, fără să-i vorbească de vocația ei religioasă, care n-ar fi fost o bună recomandare pentru mama sa. în cele din urmă, şi-a luat inima-n dinți şi i-a mărturisit noaptea ei de amor liber de anul trecut, confidență pe care o rezervase numai pentru ea, şi numai pentru momentul acela. I-a povestit că nu-i cunoştea numele, dar ştia că e lipsit de suflet. Era atât de convinsă că mama avea să-i trimită un semn de aprobare, că l-a aşteptat chiar în clipa aceea. S-a uitat mai întâi la ceiba, ale cărei flori în pereche piereau luate de vânt; a văzut apoi cerul, marea, avionul de Miami cu peste o oră de întârziere pe bolta nesfârşită.

Când s-a întors la hotel, i-a fost ruşine de hainele ei şi de părul plin de praf. Nu mai fusese la coafor de anul trecut, fiindcă părul ei era ascultător şi bun şi se adaptase caracterului ei. Un stilist pedant şi onctuos, căruia i se potrivea mai bine numele de Narciso decât cel de Gaston, a primit-o cu tot felul de sugestii tentante cu privire la posibilitățile părului ei, şi până la urmă i-a făcut coafura aceea de mare doamnă pe care şi-o făcea ea însăşi, fără atâta retorică, pentru serile ei mondene. O manichiuristă ca

o mamă i-a dres cu balsamuri de toaletă mâinile muncite de buruienile din cimitir, şi s-a simţit atât de bine, încât a promis că va veni din nou la anul, la aceeaşi dată, pentru a încerca o schimbare de stil. Gaston i-a explicat că nota de plată se adăuga facturii de la hotel, în afară de cei zece la sută bacşiş.

— Cât face?

— Douăzeci de dolari, a spus Gaston.

Ea s-a înfiorat de coincidenţa surprinzătoare, care nu putea fi decât semnul aşteptat de la maică-sa pentru a-şi vindeca rănile aventurii. A scos bancnota care arsese preţ de un an pe fundul genţii, în chip de flacără eternă a amantului necunoscut, şi i-a dat-o bucuroasă coaforului.

— Foloseşte-o bine, i-a spus fericită: e vie.

Pentru Ana Magdalena Bach, alte mistere ale acelui hotel extravagant n-au fost atât de uşor de dezlegat. Când şi-a aprins o ţigară, s-a declanşat un sistem de sonerii şi lumini şi o voce autoritară i-a spus în trei limbi că se află într-o încăpere pentru nefumători. A fost nevoită să ceară ajutor ca să descopere că tot cu cârdul de deschis uşa se aprindeau luminile, televizorul, aerul condiţionat şi muzica ambientală. I-au arătat cum să apese pe clapele electronice ale băii rotunde ca să regleze jacuzzi pe masaj erotic şi clinic, înnebunită de curiozitate, şi-a scos hainele leoarcă de transpiraţie de la soarele din cimitir, şi-a pus casca de baie ca să-şi protejeze coafura, şi s-a lăsat în voia vârtejului de spumă. Fericită, a format numărul telefonului de la ea de acasă şi i-a strigat bărbatului ei adevărul: „Nu-ţi imaginezi cât de mult îmi lipseşti”. Dorinţa ei era atât de aprinsă, încât el a simţit la telefon agitaţia din cadă.

— La naiba, a spus el, asta mi-o datorezi.

Când a coborât la cină, era opt. S-a gândit să comande ceva de mâncare la telefon, ca să nu trebuiască să se

îmbrace, dar adaosul la preț pentru serviciul în cameră a hotărât-o să mănânce, ca săracii, la restaurant. Rochia neagră de mătase, tubiformă şi prea lungă pentru a fi la modă, se asorta cu coafura. S-a simțit cam descumpănită în privința decolteului, dar colierul, cerceii şi inelele cu smaralde false i-au ridicat moralul şi au făcut ca ochii să-i strălucească şi mai intens.

Şi-a terminat repede cafeaua cu lapte şi sendvişul cu şuncă şi brânză în restaurant. Năucită de strigătele turiştilor şi de muzica stridentă, s-a decis să se ducă în cameră să citească Ziua trifîdelor de John Wyndham, care venea la rând de mai bine de trei luni. Liniştea din hol a înviorat-o şi, trecând prin dreptul cabaretului, atenția i-a fost atrasă de o pereche de profesionişti care dansa Valsul imperial cu o tehnică perfectă. A rămas uimită în prag, chiar şi după ce demonstrația de dans a cuplului s-a terminat şi pista a fost invadată de clientela obişnuită. O voce plăcută şi virilă, foarte aproape în spatele ei, a trezit-o din visare.

— Dansăm?

Era atât de aproape, încât ea i-a simțit izul uşor de teamă răzbătând de sub after shave.

Atunci l-a privit peste umăr şi i s-a tăiat respirația. „Scuzați”, i-a spus buimacă, „dar nu sunt îmbrăcată de dans”. Replica lui nu s-a lăsat aşteptată:

— Dumneavoastră sunteți cea care împodobiți rochia, doamnă.

Cuvintele au impresionat-o. într-un gest inconştient, şi-a pipăit cu palmele decolteul adânc, sânii vii, brațele goale, ca să verifice dacă trupul i se afla realmente acolo unde şi-l simțea. A privit apoi din nou peste umăr, acum nu ca să-l cunoască pe stăpânul vocii, ci ca să-l subjuge cu ochii cei mai frumoşi pe care el i-a văzut vreodată.

— Sunteți foarte gentil, i-a spus fermecată.

Acum nu mai există bărbați care să spună astfel de lucruri.

Atunci el a venit lângă ea şi i-a repetat pe tăcute invitația la dans cu o mână uşoară. Ana Magdalena Bach, singură şi liberă pe insula ei, s-a prins de mâna aceea din răsputeri, ca la marginea unei prăpăstii. Au dansat trei valsuri vechi. Ea a presupus încă de la primii paşi, din cauza siguranței cinice a măiestriei lui, că era tot un profesionist angajat să ani-meze nopțile turiştilor, şi s-a lăsat condusă în vârtejuri de zbor, dar l-a ținut cu hotărâre la distanță cu brațul. El i-a spus, privind-o în ochi: „Dansați ca o artistă". Ea ştia că e adevărat, dar mai ştia şi că el i-ar fi spus-o oricărei femei pe care dorea s-o aibă la pat. La al doilea vals, el a încercat s-o strângă, lipind-o de corpul lui, dar ea a menținut distanța. El a luat-o ca pe ceva de bine şi şi-a desăvârşit măiestria, ținând-o de talie cu vârful degetelor, ca pe o floare. Ea i-a răspuns de la egal la egal. La mijlocul celui de al treilea vals, îl cunoştea parcă dintotdeauna.

Niciodată nu şi-ar fi imaginat un bărbat atât de frumos cu o ținută atât de învechită. Avea pielea palidă, ochii arzători sub sprâncenele stufoase, părul ca pana corbului, dat cu fixativ şi cu cărarea perfectă la mijloc. Smokingul tropical de mătase ecru, ajustat pe şoldurile înguste, îi completa înfățişarea de tânăr cochet. Totul la el era la fel de artificial ca şi manierele, dar ochii cuprinşi de febră păreau avizi de compasiune.

La sfârşitul unei runde de valsuri, el a condus-o la o masă îndepărtată, fără s-o întrebe şi fără să-i ceară consimțământul. Nu era necesar: ea ştia totul dinainte şi s-a bucurat că el a comandat şampanie. Separeul în penumbră era potrivit ca să te simți bine, şi fiecare masă îşi avea propria atmosferă de intimitate. S-au odihnit în runda de salsa, privind perechile dezlănțuite, fiindcă ştia că el n-avea

să-i spună decât un singur lucru. A fost rapid. Au băut jumătate de sticlă de şampanie. Salsa s-a terminat la unsprezece, şi orchestra a anunţat participarea specială a Elenei Burke, regina boleroului, în exclusivitate şi numai pentru o noapte în turneul său triumfal prin Caraibe. A apărut astfel, orbită de lumini şi într-un zgomot asurzitor.

Ana Magdalena a calculat că el n-avea mai mult de treizeci de ani, căci abia dacă se des-curca cu boleroul. Ea l-a condus cu un tact senin, şi el a prins ritmul. L-a menţinut la dis-tanţă, de data asta nu din dorinţa de a păstra aparenţele, ci pentru a nu-i face pe plac să-i simtă în vene sângele înfierbântat de şampanie, însă el a forţat-o mai întâi cu delicateţe, şi apoi cu toată puterea braţului său pe talie. Atunci ea a simţit pe coapsă ceea ce el dorise s-o facă să simtă pentru a-şi marca teritoriul. Şi-a simţit genunchii fără vlagă şi s-a condamnat pentru zbaterea sângelui în vene şi pentru fierbinţeala de nesuportat a respiraţiei. Totuşi, a izbutit să-şi revină şi n-a mai acceptat o a doua sticlă de şampanie. El trebuie să-şi fi dat seama, fiindcă a invitat-o la o plimbare pe plajă. Ea şi-a ascuns neplăcerea cu o frivolitate plină de compasiune:

— Ştiţi ce vârstă am?

— Nu-mi pot imagina că aveţi o vârstă, a răspuns el. Doar cea pe care o doriţi.

Nu şi-a sfârşit bine vorba, când ea, sătulă de atâtea minciuni, şi-a pus trupul în faţa dilemei categorice: acum sau niciodată. „Îmi pare rău”, a spus, ridicându-se în picioare, „trebuie să plec”. El a sărit descumpănit.

— Ce s-a întâmplat?

— Trebuie să plec, a spus ea. Şampania nu e punctul meu forte.

El i-a propus alte programe inocente, poate fără să ştie că, atunci când o femeie pleacă, nu există putere omenească

sau divină care s-o oprească. în cele din urmă, s-a dat bătut.

— Îmi permiteți să vă însoțesc?

— Nu vă deranjați, a spus ea. Şi mulțumesc, a fost într-adevăr o seară de neuitat.

În ascensor, deja regreta. Simțea o ură feroce împotriva ei înseşi. Dar plăcerea de a fi făcut ce se cuvine era o compensație. A intrat în cameră, şi-a scos pantofii, s-a trântit pe spate în pat şi a aprins o țigară. Alarma de incendiu s-a dezlănțuit. Aproape în acelaşi timp, s-au auzit bătăi în uşă, şi a înjurat hotelul unde legea îi urmărea pe clienți până şi în intimitatea closetului. însă cine a bătut nu era legea, era el. în umbra coridorului, părea o figură de la muzeul de ceară. Ea şi-a dat seama de asta, stând cu mâna pe clanța uşii, fără un dram de indulgență, şi în cele din urmă i-a făcut loc. El a intrat ca la el acasă.

— Oferiți-mi ceva, a spus.

— Serviți-vă singur, a spus ea, fără să clipească. N-am nici cea mai mică idee cum funcționează nava asta spațială.

El, în schimb, ştia totul. A potrivit luminile, a pus muzica de ambient şi a servit două cupe de şampanie din minibar cu măiestria unui regizor. Ea s-a pretat la joc, nu ca ea însăşi, ci ca protagonistă a propriului său rol. Tocmai ciocneau, când a sunat telefonul. A răspuns ea. Ofițerul de securitate al hotelului a prevenit-o foarte amabil că nimeni nu poate rămâne după miezul nopții fără să se înregistreze la recepție.

— Nu-i nevoie să-mi explicați, vă rog, l-a întrerupt ea, jenată. Scuzați.

A închis telefonul cu fața congestionată de ruşine. El, ca şi cum ar fi auzit avertismentul, l-a justificat printr-un motiv simplu: „Sunt mormoni". Şi, fără să mai piardă timpul, a invitat-o să contemple eclipsa totală de lună de pe

plajă peste o oră şi cincisprezece minute. Era o ştire nouă pentru ea. Avea o pasiune copilărească pentru eclipse, dar toată seara se zbtuse între respectabilitate şi tentaţie, şi n-a găsit un argument valabil să se hotărască.

— N-avem scăpare, a spus el. E destinul nostru.

Invocarea supranaturală a scutit-o de scrupule. Aşa că s-au dus în somptuoasa lui camionetă să vadă eclipsa într-un mic golf ascuns într-o pădure de cocotieri, fără urme de turişti. în zare, se vedea strălucirea îndepărtată a oraşului, iar cerul era diafan şi plin de stele, cu o lună solitară şi tristă. El a parcat la adăpostul palmierilor, şi-a scos pantofii, şi-a desfăcut cureaua şi a pliat scaunul să se relaxeze. Abia atunci a descoperit ea că în camionetă nu erau decât scaunele din faţă, care deveneau pat apăsând un buton. Restul era un bar minimal, o combină muzicală cu trompeta lui Fausto Papetti şi o baie minusculă cu un bideu portabil, în spatele unei perdele purpurii. Ea a înţeles totul.

— N-o să fie eclipsă, a spus.

El a asigurat-o că fusese anunţată.

— N-o să fie, a zis ea. Eclipsele pot fi doar pe lună plină, şi acum suntem în primul pătrar.

El a rămas imperturbabil.

— Atunci o fi de soare, a spus. O să avem mai mult timp.

N-au mai fost alte amânări. Amândoi ştiau ce urma, şi ea ştia că este singurul lucru deosebit pe care-l poate aştepta de la el încă de când au dansat primul bolero. A uimit-o măiestria de prestidigitator de salon cu care i-a scos hainele, una câte una, cu vârful degetelor şi aproape fără s-o atingă, de parc-ar desprinde foile unei cepe. La primul asalt, a simţit că moare de durerea provocată de înjunghierea atroce de viţea spintecată. A rămas fără suflare, scăldată într-o transpiraţie îngheţată, dar a apelat la instinctele ei primare ca să nu se simtă mai prejos şi nici să simtă mai puţin decât

el, şi s-au lăsat amândoi în voia plăcerii inimaginabile a forței sălbatice dominate de tandrețe. Nu i-a păsat niciodată să afle cine e el, şi nici nu s-a ostenit, până după vreo trei ani de la noaptea aceea brutală, când i-a recunoscut la televizor chipul de vampir trist căutat de poliţişti din Caraibe ca escroc şi proxenet de văduve fără astâmpăr şi probabil asasinul a două dintre ele.

4

Ana Magdalena Bach şi-a întâlnit bărbatul din anul următor pe feribotul care o ducea pe insulă. Stătea să plouă, marea părea ca în octombrie şi nu era plăcut să stai afară. Un ansamblu muzical din Caraibe a început să cânte de când au ridicat ancora, şi un grup de turişti germani a dansat fără răgaz până când au ajuns pe insulă. Ea a căutat o oază de linişte în restaurantul pustiu la unsprezece dimineața, ca să se concentreze asupra lecturii Cronicilor marțiene de Ray Bradbury. Reuşise pe jumătate, când a întrerupt-o un strigăt:

— Asta a fost ziua mea fericită!

Doctor Aquiles Coronado, un avocat de mare prestigiu, prieten cu ea încă din şcoală şi naş de botez al fetei lor, se apropia pe coridor cu brațele deschise şi cu mersul lui greoi de primat mare. A ridicat-o pe sus de mijloc şi a sufocat-o cu sărutări. Simpatia lui cam teatrală trezea mai multe bănuieli decât se cuvenea, dar ea ştia că izbucnirea lui entuziastă e sinceră. I-a răspuns cu aceeaşi bucurie şi i-a făcut loc lângă ea.

— Ce îngrozitor! a spus el, nu ne mai vedem decât pe la nunți şi înmormântări.

În realitate, nu se văzuseră de trei ani, răstimp care se vedea pe el atât de tare, încât a înspăimântat-o ideea că el o vedea cu aceeaşi stupefacţie cum îl vedea ea. îi mai rămăsese avântul de gladiator, dar avea pielea zbârcită, o guşă renascentistă şi nişte fire de păr îngălbenite, răscolite de briza mării. încă de când se cunoscuseră la liceu era un specialist în
amoruri frivole: îndrăzneala cea mai mare nu trecea însă mai departe de un film pe ascuns la şase seara. Totuşi, făcuse o căsătorie de succes, care i-a adus mai mult renume şi bani decât o întreagă viaţă de Cod Civil.

Unicul său eşec a fost cu Ana Magdalena Bach, care i-a tăiat avântul de la prima încercare, la cincisprezece ani. Mai târziu, fiind amândoi căsătoriţi şi cu copii, el a reluat ofensiva îndrăzneaţă şi cam neruşinată de a o atrage la pat fără pretexte sentimentale. Ea l-a supus metodei mortale de a nu-l lua în serios, dar el a folosit una şi mai înverşunată, până când i-a umplut casa de flori şi i-a trimis scrisori înflăcărate, care au izbutit s-o convingă. Cu toate acestea, s-a menţinut pe poziţie, ca să nu strice frumoasa prietenie de o viaţă.

Când s-au reîntâlnit pe vapor, el a fost fără cusur, şi nimeni nu-l întrecea când îşi propunea să fie astfel. S-a despărţit de el pe chei, fiindcă abia dacă avea timp să facă ceea ce trebuia pentru a se întoarce cu feribotul de la patru. A tras aer în piept. Visase ceas după ceas acel'nou 16 august, şi lecţia nu lăsa loc la îndoieli: era absurd să aştepte un an întreg pentru a supune restul vieţii hazardului unei nopţi. A considerat că prima ei aventură i-a fost scoasă în cale de o întâmplare fericită, dar a ales-o ea, pe când la a doua fusese aleasă. Prima dăduse greş din cauza gustului amar al celor douăzeci de dolari, însă bărbatul a meritat. A doua, în schimb, a fost deflagraţia unei plăceri

supranaturale, ce i-a lăsat în pântece o pală de foc cu trei zile de comprese şi băi de şezut.

În privința hotelurilor, cel de totdeauna fusese cel mai bun, mai accesibil şi mai potrivit cu ea, dar acolo risca să fie deja cunoscută. Cel din al doilea an era de o modernitate restrictivă, părând de un moralism medieval. La urma urmelor, greşeala de a se îmbrăca de seară într-un hotel atât de pretențios nu putea avea alt efect decât riscul ca amantul ocazional să-i lase un bilet nu de douăzeci, ci de o sută. Astfel că de această a treia dată s-a hotărât să fie ea însăşi, să se îmbrace în stilul ei şi să-şi îngăduie libertatea de a alege pentru ea, şi nu la întâmplare. Şi-a amintit de primul bărbat cu oarecare indulgență față de lipsa lui de tact. A simțit că rănile încep să se cicatrizeze şi şi-a dorit din adâncul sufletului să-l întâlnească şi să-l ducă în pat, de data asta fără teamă şi fără grabă, şi cu încrederea creatoare a doi amanți vechi.

Cu ajutorul altui taximetrist decât cel obişnuit, a ales un hotel cu cabane rustice într-o pădure de migdali, cu o pistă amplă de dans şi mese împrejur şi cu un afiş făcut în mare viteză de prezentare specială a marii cântărețe cubaneze Celia Cruz. Cabana pe care i-au dat-o i s-a părut intimă şi răcoroasă, patul confortabil şi larg chiar şi pentru trei, iar aşezarea între copaci nu putea fi mai bună. Fâlfâirea fluturilor în piept i-a devenit de nesuportat doar la ideea de a-l avea pe bărbatul vieții sale până în zori.

Peste cimitir se cernea întruna burnița. I-a atras atenția faptul că buruienile de pe morminte fuseseră curățate, cărările nivelate şi rămăşițele de sicrie şi oase fără aparținători îndepărtate. I-a dat mamei un raport amănunțit despre anul rodnic al bărbatului ei la Conservator, în ciuda dificultăților financiare ale municipalității, despre progresele

fiului lor în orchestră şi despre eşecul eforturilor ei de a-şi împiedica fata să se călugărească.

Întorcându-se la hotel, a văzut într-un magazin pentru turişti un huipil de Oaxaca – superba tunică indiană cu broderii – şi i s-a părut cea mai potrivită pentru seară. Se simțea cu desăvârşire plină de încredere în sine. A citit fără surprize a treia povestire din Cronicile marțiene, i-a telefonat soțului şi şi-au trecut timpul cu glume de îndrăgostiți.

A făcut un duş, s-a văzut în oglindă frumoasă şi liberă, întocmai ca regina aztecă ce inspirase tunica, cu excepția pantofilor de lac. Şi-a zis că cel mai potrivit cu tunica de seară ar fi să meargă desculță, dar nu s-a încumetat. Aşa încât s-a dus la pista de dans cu frustrarea asta trecătoare, dar cu certitudinea că o luase înaintea hazardului.

Migdalii păreau pomi de Crăciun cu ghirlande de beculețe colorate, şi grădina era veselă, plină de oameni tineri de toate felurile, de blonde cu negrii lor de ocazie, şi de cupluri bătrâne resemnate. S-a aşezat la o masă mai retrasă, cu antenele în alertă, când cineva în spatele ei i-a acoperit ochii cu mâinile. Ea le-a atins binedispusă şi a recunoscut pe pipăite un ceas masiv la încheietura stângă şi o verighetă pe inelar, dar n-a riscat niciun nume.

— Mă dau bătută, a spus.

Era Aquiles Coronado. Fusese nevoit să-şi amâne întoarcerea pe a doua zi şi nu i se părea drept ca fiecare să cineze pe contul său dacă erau amândoi singuri pe insulă. Nu ştia în ce hotel stă, dar bărbatul ei i-a spus la telefon că e încântat că aveau să cineze împreună.

— N-am avut un minut de linişte de când ne-am despărțit, dar iată-mă aici, a încheiat fericit. Noaptea e a noastră.

Ea a simțit că pământul îi fuge de sub picioare, dar şi-a păstrat calmul.

— Pe vapor ai fost impecabil, i-a spus cu o grație calculată. Se vede că vârsta te-a făcut înțelept.

— Aşa e, a zis el, dar să nu crezi că mă bucur.

Ea n-a vrut şampanie. A spus că o doare capul de la prânzul luat pe feribot şi îi vine pe gât o senzație de greață înghețată. El a comandat un whisky dublu cu glasoane. Ea s-a mulțumit cu o aspirină, pe care a înghițit-o de parc-ar fi fost otravă.

Programul a început cu un trio specializat în cântecele grupului Los Panchos. Nimeni nu le-a dat atenție, şi Aquiles Coronado mai puțin ca oricine. Şi-a uşurat sufletul, destăinuindu-i o pasiune care se întețise în inima lui încă din adolescență, căci era fericit numai pentru că se gândea la Ana Magdalena Bach când făcea dragoste cu soția, pe întuneric. Ea a început să câştige timp ca el să bea. Ştia că nu e doar un pahar, că un whisky după altul îl vor împinge fără leac în prăpastie şi l-a lăsat să se prăbuşească singur. El ştia că ea n-are să se milostivească niciodată să-i facă pe plac, dar o implora să vină doar un minut în pat, numai un minut, ca s-o sărute îmbrăcată. Fără să ştie de fapt ce să mai spună, ea i-a zis:

— Între cumetri e păcat mortal.

— Vorbesc serios, a spus el, rănit de glumă, şi a bătut cu pumnul în masă: La naiba!

Ea s-a încumetat să-l privească în ochi şi i s-a adeverit ceea ce-i simțise deja în voce: plângea cu lacrimi amare. Atunci s-a sculat de la masă fără un cuvânt, s-a întors în cameră şi s-a trântit pe pat să plângă de furie.

Când şi-a venit în fire, era trecut de douăsprezece. O durea capul, dar şi mai mult o durea că-şi pierduse noaptea. S-a aranjat puțin şi a coborât dispusă s-o

recupereze. A băut un gin cu sifon pe un taburet la bar, în dreptul grădinii părăsite de turiştii care se sculau în zori. A intrat un hermafrodit cu muşchi artificiali, cu lanţuri şi brăţări de aur, cu părul auriu şi pielea înroşită cu creme de bronzat. A băut la bar o băutură fosforescentă. Ea s-a întrebat dacă ar fi în stare să facă avansuri barmanului, care era tânăr şi bine clădit, şi şi-a răspuns că nu. A ajuns să se întrebe dacă ar fi în stare să iasă în stradă să oprească maşini până să găsească pe cineva care să-i facă bucuria acelui august al ei, şi răspunsul a fost acelaşi: nu. A pierde noaptea însemna să piardă un an, dar era ora trei în zori şi n-avea încotro: anul era deja pierdut.

Relaţiile cu bărbatul ei avuseseră variaţii remarcabile în acei trei ani, şi ea le interpreta după starea sufletească cu care se întorsese de pe insulă. Bărbatul cu cei douăzeci de dolari, a cărui amintire o obseda, îi deschisese ochii asupra realităţii căsniciei ei, susţinută până atunci de o fericire convenţională care eschiva discrepanţele pentru a nu se ciocni de ele, aşa cum se ascunde gunoiul sub covor. Niciodată nu fuseseră mai fericiţi ca pe vremea aceea. Se înţelegeau fără vorbe, se prăpădeau de râs de propriile lor năzdrăvănii şi făceau un amor nebun, ca nişte adolescenţi.

Destinul fetei lor s-a hotărât cu uşurinţă şi fără grabă. Şi-au luat rămas-bun cu o petrecere intimă, la care a fost invitat trompetistul de jazz cu noua sa logodnică. Domenico şi el au improvizat o prezentare foarte personală a contrastelor pentru pian şi saxofon de Bela Bartok şi toţi s-au împrietenit de la prima vedere, de parcă se cunoşteau de-o viaţă.

Au dus-o la carmelitele desculţe la slujba obişnuită de la mănăstire. Ana Magdalena şi soţul ei s-au îmbrăcat ca pentru înmormântare, dar Micaela a ajuns cu o oră mai târziu şi fără să fî închis ochii, cu acel huipil al mamei, cu

eternii ei pantofi de tenis, o trusă cu articolele cosmetice şi un album de Van Morrison care îi fusese dăruit în ultimul moment. Un preot aproape adolescent, cu tenul de hepatic şi un braţ în ghips, i-a dedicat un discurs festiv, vorbindu-i de o ultimă ocazie să se răzgândească dacă nu era sigură de vocaţia ei. Ana Magdalena ar fi dorit să-i dedice fetei ei o lacrimă de adio, însă n-a reuşit într-o atmosferă atât de convenţională.

Viaţa se schimbase după cea de a treia călătorie. La întoarcerea acasă, Ana Magdalena avusese impresia că bărbatul începea să-şi pună întrebări cu privire la nopţile ei de pe insulă. Pentru prima oară, a vrut să ştie cu cine se văzuse. I-ar fi putut povesti tot incidentul cu avocatul Aquiles Coronado, căci soţul era la curent cu asediile acelea senile, dar s-a oprit la timp, pentru a nu-i da alt motiv să se mai gândească la nopţile de pe insulă.

Dragostea lor ajunsese diferită. Din provocator şi jucăuş în pat, Domenico a devenit absent, cu gândul aiurea. Soţia n-a atribuit asta vârstei, ci unei bănuieli pe care bărbatul ar putea s-o aibă cu privire la nopţile ei de pe insulă. Dar o reflecţie mai chibzuită a schimbat situaţia tocmai pe dos, şi atunci ea a început să creadă că e vorba de o istovire secretă a lui în afara casei.

Ana Magdalena se mlădiase după el, devenise întocmai ca el, iar el a cunoscut-o atât de profund, încât până la urmă au ajuns o singură fiinţă. Încă dinainte de căsătorie fusese prevenită în privinţa felului de a fi al logodnicului. Mai cu seamă, în privinţa puterii lui de seducţie şi a flirtului său devastator, îndeosebi cu elevele lui de la muzică, dar ea n-a luat în seamă bârfele, şi nici nu s-a lăsat pradă îndoielii. Totuşi, când au pus la cale logodna, n-a putut rezista tentaţiei de a-l întreba, şi el a negat totul. I-a spus în glumă că e virgin, dar i-a spus-o cu atâta convingere, încât ea s-a

măritat cu iluzia că este adevărat. N-a tulburat-o nimic până cu puțin înainte de naşterea fiicei lor, când o prietenă de pe vremea liceului, pe care n-o mai vedea de ani buni, a întrebat-o la o saună cum de reuşise să-l facă pe bărbatul ei s-o rupă cu iubita din adolescență. Ea i-a tăiat-o scurt şi nu numai că a şters-o din viața ei, ci a şi mărit distanța pe care a avut-o totdeauna chiar cu cele mai bune prietene.

Motivele ei de atunci pentru a avea încredere în bărbatul ei i se păreau indiscutabile. Cu toate că mai erau două luni până să nască, nici frecvența şi nici ardoarea amorului nu se răriseră. Astfel încât pentru el era o imposibilitate biologică să-i mai rămână combustibil pentru alt pat după ce îi stingea ei febra stârnită de sarcină. Totuşi, dat fiind că zvonurile persistau, i-a pus cartoful fierbinte în mână cu o formulă nimicitoare:

— Orice aflu despre tine e din vina ta.

N-au mai fost alte incidente până după a treia călătorie, când şi-a mai potolit văpaia propriei conştiințe cu bănuiala că el o înşală. Indiciile erau clare. Domenico zăbovea în oraş mult după programul oficial de la Conservator, iar când se întorcea se repezea drept la baie să se parfumeze, înainte de a-i saluta pe cei ai casei, pentru a ascunde cu loțiunile lui cunoscute orice miros străin, şi dădea explicații prea precise de unde venea, ce făcuse şi cu cine, fără să-l întrebe nimeni, Într-o seară, după o petrecere la care soțul avusese un succes neobişnuit, ea s-a hotărât să schimbe foaia. El citea în pat partitura de la Cosifan tutte. Ea a terminat de citit Ministerul groazei pe care-l începuse pe insulă; a stins veioza de pe partea ei şi s-a întors la perete fără un cuvânt. El, amuzat, i-a spus: „Noapte bună, doamnă”. Ea şi-a dat seama că nu respectase ritualul şi s-a grăbit să-şi îndrepte greşeala. „Ah, iartă-mă, iubitule”, i-a zis şi i-a dat sărutul rutinar de noapte bună. El solfegia în surdină ca să n-o

trezească. Pe neaşteptate, tot cu spatele la el, ea i-a spus: „Pentru o dată în viaţă, Domenico, spune-mi adevărul!” El ştia că numele lui de botez în gura ei e semnal de furtună, şi a grăbit-o cu seninătatea-i obişnuită: „Ce este?” Ea nu s-a lăsat mai prejos:

— De câte ori mi-ai fost infidel?

— Infidel, niciodată, a răspuns el. Dar dacă vrei să ştii dacă m-am culcat cu cineva, de ani de zile m-ai avertizat că nu vrei să afli.

Mai mult chiar: când s-au căsătorit îi spusese că n-o să-i pese dacă o să se culce cu alta, cu condiţia să nu fie mereu aceeaşi, sau dacă era numai o singură dată. însă la momentul adevărului s-a schimbat cu desăvârşire.

— Astea-s poveşti pe care le spui aiurea, i-a zis, dar nu ca să fie crezute de-a binelea.

— Dacă-ţi spun că nu, sunt sigur că nu mă crezi, şi dacă-ţi spun că da, n-o să suporţi. Cum să facem?

Ea ştia că un bărbat n-ar umbla cu asemenea ocolişuri ca să spună că nu, şi i-a luat-o înainte: „Cine a fost fericita?” El i-a răspuns cu dezinvoltură: „Una de la New York”. Ea a început să ridice tonul: „Şi cine era?” „O chinezoaică”, a zis el. Ea a simţit cum i se strânge inima şi a regretat că provocase durerea aceea inutilă, dar chiar şi aşa, a stăruit să afle totul. Pentru el, în schimb, ceea ce fusese mai rău rămăsese în urmă şi i-a povestit totul cu o indiferenţă calculată.

Se întâmplase cu vreo doisprezece ani în urmă, într-un hotel din New York, unde petre-cuse cu orchestra lui un sfârşit de săptămână la Festivalul Wagner. Chinezoaica era prim-violonista orchestrei din Beijing şi stătea la acelaşi etaj. Când a terminat de povestit, Ana Magdalena era carne vie. Voia să-i ucidă pe amândoi, şi nu cu un glonţ indulgent, ci să-i taie încetul cu încetul în felii transparente cu o

ghilotină pentru şuncă. Dar a răsuflat uşurată cu altă întrebare care o intriga:

— Ai plătit-o?

El a răspuns că nu, pentru că nu era o prostituată. Ea s-a ţinut tare. „Dac-ar fi fost, cât ai fi plătit-o?”

El a căzut pe gânduri şi n-a ştiut ce să-i răspundă. „Nu face pe prostul”, a zis ea, răguşită de furie. „Vrei să mă faci să cred că un bărbat nu ştie cât costă o curvă de hotel?” El a fost sincer. „Păi uite că nu ştiu, a spus, şi cu atât mai puţin cu cât e vorba de o chinezoaică.” Atunci ea l-a asediat cu o spaimă de nesuportat.

— Mă rog: dac-ar fi fost drăguţă şi bună cu tine, şi ai fi vrut să-i laşi o amintire frumoasă, cât i-ai fi pus într-o carte?

— Carte? se miră el, surprins. Curvele nu citesc.

— Fă-mi şi mie pe plac, la naiba, a spus ea, străduindu-se să nu-şi iasă din sărite. Cât i-ai fi lăsat dac-ai fi crezut că e o curvă şi n-ai fi vrut s-o trezeşti înainte să pleci?

— N-am nici cea mai mică idee.

— Douăzeci de dolari?

El s-a simţit pierdut în bezna întrebării. „Nu ştiu”, a răspuns. „Poate că, având în vedere costul vieţii acum doisprezece ani, ar fi fost de-ajuns.” Ea a închis ochii şi a răsuflat adânc, pentru a nu-i da satisfacţia s-o vadă furioasă, şi l-a întrebat prin surprindere: „O avea orizontală?” El nu s-a putut abţine să nu râdă, şi ea i-a ţinut isonul. Dar s-a oprit brusc, nevoită să închidă ochii pentru a-şi reţine lacrimile.

— Râd, a spus cu mâna la piept, dar nu-ţi doresc în veci să simţi ce simt eu aici. E moartea.

El a încercat să alunge momentul nefericit cu un solfegiu inventat. Ea a făcut un efort să adoarmă, dar n-a fost în

stare. în cele din urmă, şi-a spus păsul cu voce tare, ca el s-o audă, chiar daca ar fi adormit.

— La naiba! Toți bărbații sunt la fel: un rahat.

El a trebuit să-şi țină în frâu furia. Ar fi dat orice s-o anihileze cu o replică mortală, însă viața îl învățase că, atunci când o femeie spune ultimul cuvânt, toate celelalte sunt de prisos. Astfel încât n-au mai vorbit de povestea asta nici atunci, şi nici altă dată.

5

Noaptea de 16 august a anului următor era deja prevăzută în destinul ei. A găsit insula răvăşită de o întrunire mondială de turism, fără o cameră disponibilă la hoteluri şi pe plajele ocupate de corturi şi rulote. După ce a căutat preț de două ceasuri un loc oarecare unde să doarmă, s-a dus la vechiul său Hotel Senador, de care uitase, acum renovat, curat şi mai scump, dar fără vreunul dintre angajații săi de pe vremea începuturilor.

N-a avut la cine să apeleze ca să găsească o cameră. Mai mult: un client cu înfățişare respectabilă protesta indignat pentru că rezervarea lui, confirmată în două rânduri, nu apărea în registru. Avea cumpătarea unui director respectabil, o voce calmă şi blândă şi un talent uluitor pentru înjurăturile galante. Unicul recepționer încerca la telefon să-i facă rost de o cameră la alt hotel. Nerăbdător să-şi împărtăşească furia, clientul s-a adresat Anei Magdalena. „Insula asta e un haos”, a spus, şi i-a arătat hârtia oficial cu confirmarea rezervării lui. Ea n-a putut s-o citească fără ochelari, dar i-a înțeles indignarea. În cele din urmă, angajatul i-a întrerupt cu vestea triumfală că e o cameră

disponibilă la un hotel de două stele, dar curat şi bine situat. Ana Magdalena s-a grăbit:

— Nu mai e una şi pentru mine?

Recepţionerul a întrebat la telefon, şi nu mai era. Atunci, clientul şi-a apucat valiza cu mâna stângă şi cu cealaltă a luat-o de braţ pe Ana Magdalena cu o familiaritate neobişnuită, care ei i s-a părut cam abuzivă.

— Veniţi cu mine, i-a spus, o să vedem acolo.

Au plecat într-un automobil nou, condus de el chiar pe malul lagunei. El i-a spus că hotelul Senador îi plăcea. „Şi mie, datorită lagunei, a spus ea, şi văd că l-au şi restaurat." „Acum doi ani", a zis el. Ea şi-a dat seama că este un vizitator asiduu al insulei, şi i-a povestit că şi ea vine acolo de mulţi ani, ca să pună un buchet de gladiole la mormântul mamei.

— Gladiole? a întrebat el, surprins, fiindcă nu ştia că s-ar găsi pe insulă. Credea că cresc doar în Olanda.

— Alea sunt lalele, a precizat ea.

I-a explicat că gladiolele nu sunt foarte comune, dar cineva le impusese pe insulă şi căpătaseră o faimă meritată pe litoral şi în alte localităţi din interior. Pentru ea erau atât de importante, a încheiat, încât în ziua în care n-ar mai exista ar face un aranjament cu cineva să le cultive.

Începea să burniţeze, dar se părea că nu pentru mult timp. El credea că dimpotrivă, fiindcă vremea în august i s-a părut întotdeauna capricioasă. A cercetat-o din cap până-n picioare, cu hainele ei simple de pe feribot, şi i s-a părut că are nevoie de ceva mai gros pentru cimitir. însă ea l-a liniştit: era obişnuită.

Ca să ajungă la hotel, au fost nevoiţi să oco-lească laguna, până acolo unde începea satul săracilor. Era deplorabil şi, fără îndoială, un hotel de ocazie unde nu ţi se

cere să te legitimezi. Când portarul le-a dat cheia, clientul a explicat că e vorba de două camere.

— Îmi pare rău, a spus portarul, descumpănit. Nu sunteți împreună?

— E soția mea, a răspuns clientul cu grația lui naturală, dar avem obiceiul igienic de a dormi separat.

Ea i-a ținut isonul:

— Cu cât mai departe, cu atât mai bine.

Portarul a recunoscut că patul din cameră nu era foarte mare, dar mai putea pune unul. Clientul s-a arătat descumpănit, însă ea l-a salvat din încurcătură. „Dacă l-ați auzi cum sforăie, nu mi-ați propune aşa ceva", i-a spus portarului. Acesta s-a scuzat, a examinat cheile agățate pe tablou, pe când ei se distrau de năzbâtia lor, şi în cele din urmă a zis că poate aranja altă cameră, dar la etaje diferite şi fără vedere spre lagună: la doi şi la patru. Au urcat în ascensor fără căruciorul pentru bagaje, fiindcă amândoi aveau doar genți de voiaj, şi ea a rămas la etajul doi, foarte recunoscătoare şi încântată că a cunoscut un bărbat atât de gentil.

Camera era mică, cu pretenții de cabină, dar cu un pat ca pentru trei persoane, care părea ceva specific insulei. A deschis fereastra ca să aerisească atmosfera stătută şi numai atunci a simțit cât de mult îi lipseau florile din zilele ei libere de august de dinainte şi egretele albastre de pe lagună. Ploaia cădea mai departe, însă ea spera că va înceta curând ca să se ducă la cimitir înainte de şase.

Aşa s-a şi întâmplat, chiar dacă a pierdut mai bine de o oră căutând gladiolele, pe care le-a găsit la o tarabă în fața bisericii. Taxiul care a dus-o la cimitir n-a putut să urce până în vârful colinei din cauza stării proaste a pantei abrupte, şi tot ce a acceptat şoferul a fost s-o aştepte la o cotitură până se întorcea. Şi-a dat seama brusc că avea să

împlinească cincizeci de ani pe douăzeci şi cinci noiembrie, vârsta de care se temea cel mai tare, nu cu mulți ani mai puțin decât cea la care murise mama ei. Aşteptând să se însenineze, s-a văzut cum se văzuse cu doar câțiva ani înainte, şi a plâns cum plânsese atunci când dusese primul buchet de flori la mormântul ei. Dar plânsul a părut că îmblânzeşte vitregia cerului. S-a înseninat brusc şi ea a pus florile pe mormânt.

S-a întors la hotel, cu pantofii plini de noroi şi prost dispusă, şi a crezut că în mod cert mai pierduse un an, fiindcă nu i se părea cu putință să găsească o dragoste pentru la noapte nici dac-ar fi oprit maşini pe drumul prefăcut de ploaie într-o baltă îngrozitoare. Nimic nu se schimbase. Duşul lipsit de pară era anemic şi, pe când se săpunea sub jetul slab, s-a văzut singură şi fără un bărbat care să se îndure de ea; a podidit-o din nou plânsul. Dar nu s-a lăsat: va ieşi oricum, să vadă ce-i pregăteşte noaptea aceea neagră. Şi-a atârnat halatul şi a pus cartea pe masă. Era Jurnal din anul ciumei de Daniel Defoe şi s-a întins pe pat să citească până se apropia timpul să se ducă la bar. însă totul părea să-i iasă pe dos dinadins spre a fi nefericită. Jetul ca un firicel de la duş a fâcut-o să se simtă şi mai nenorocită, şi a înfiorat-o o pală de ură împotriva bărbatului ei, atât de violentă şi rece, încât s-a speriat. Se resemnase cu soarta sinistră de a dormi singură în noaptea aceea întunecată, când a sunat telefonul.

— Bună, a spus o voce veselă pe care a recu-noscut-o imediat. Sunt prietenul dumnea-voastră de la etajul patru. Şi a adăugat pe alt ton: Am tot aşteptat, chiar de-ar fi fost un răspuns din clemență. Şi, după o lungă pauză, a întrebat:

— N-ați primit florile?

Ea n-a înțeles. Era gata să-l întrebe, când a dat cu ochii de un buchet de gladiole splendide, pus pe un scaun lângă măsuța de toaletă. Bărbatul i-a explicat că îl găsise întâmplător în hotelul unde se întâlnise cu clienții lui, şi i s-a părut firesc să i-l trimită pentru mormântul mamei sale. Ea nu şi-a dat seama când i-a fost adus, fiindcă era la cimitir, dar se prea poate să se fi aflat acolo încă de dinainte. Pe neaşteptate, el a întrebat-o într-o doară:

— Unde cinați?

— Nu ra-am gândit, a răspuns ea.

— Nu contează, a spus el, vă aştept jos ca să ne gândim.

Altă noapte pierdută? şi-a zis ea, cu alt Aquiles? Nu.

— Ce păcat, a spus, am un aranjament pentru astă-seară.

— Da, păcat, a spus el, regretând cu adevărat.

— Rămâne pe altă dată, a adăugat ea.

S-a aranjat în fața oglinzii. Se gândise la locul unde fusese în noaptea aceea mizerabilă cu Aquiles Coronado, dar ploaia se întețea şi se auzeau urletele vântului dinspre lagună. Brusc a strigat în sinea ei: „Doamne, Dumnezeule, ce proastă sunt!”

S-a repezit la telefon şi l-a sunat pe bărbatul din camera de la etajul patru cu o grabă de care mai târziu avea să-i fie ruşine.

— Ce noroc! i-a zis fără nicio introducere. Tocmai au anulat întâlnirea din cauza ploii.

— Norocul e al meu, doamnă, a spus el.

Ea n-a ezitat nicio clipă. Şi nu s-a înşelat: a fost o noapte de neuitat.

Mult mai greu de uitat decât putuse Ana Magdalena Bach să-şi imagineze. A stat mai mult timp decât avea nevoie ca să se pregătească şi bărbatul o aştepta la ieşirea din ascensor îmbrăcat de seară cu o guayaberă de mătase,

pantaloni de in şi mocasini albi. Ea şi-a întărit prima impresie că era atrăgător şi mai avea şi marea calitate de a se comporta ca şi când n-ar şti. A dus-o la un restaurant în afara locurilor turistice, sub migdalii înalți iluminați şi cu o orchestră mai degrabă pentru visat decât pentru dansat. A intrat cu mare prestanță şi a fost bine primit, ca un client de vază, şi el însuşi se purta ca şi cum ar fi. Manierele lui se rafinaseră odată cu splendoarea nopții. Întreaga lui făptură iradia o adiere personală de colonie proaspătă, iar conversația lui era fluidă şi plăcută, însă ea s-a simțit puțin pierdută, căci părea că vorbeşte nu atât pentru a spune, ci pentru a ascunde ceva.

A fost surprinsă că nu e cunoscător în privința băuturilor, şi a aşteptat ca ea să-şi aleagă ginul preferat înainte de a comanda pentru el un whisky de o marcă oarecare, de care nu s-a atins toată noaptea. Nu fuma, dar avea un pachet de țigări egiptene cu hârtie aurită numai ca să le ofere. Nu era antrenat în arta de a mânca şi l-a lăsat pe chelner să decidă pentru ei. Dar cel mai surprinzător a fost că, în pofida tuturor limitărilor şi stângăciilor, nu pierdea niciun dram din farmecul său, nici măcar când a înşirat două sau trei bancuri atât de nesărate şi de prost spuse, încât ea n-a reuşit să le înțeleagă şi a trebuit să se amuze din politețe.

Când orchestra a început un aranjament de Aaron Copland pe care se putea dansa, el i-a mărturisit că nu-i spune mare lucru, fiindcă e afon la muzică, dar s-a încumetat să danseze când ea l-a invitat. N-a nimerit un pas, dar ea l-a ajutat atât de bine, încât el a putut rămâne cu impresia că meritul a fost al lui. La desert era atât de plictisită, încât s-a condamnat pentru slăbiciunea ei, mai ales atunci când a văzut trecând un bărbat pe care l-ar fi ales cu ochii închişi, pe când amfitrionul ei era atât de

decent, că nu făcea un pas greşit decât la dans. Se simțea bine şi răsfățată, dar noaptea nu avea niciun viitor.

Îndată ce au terminat desertul, el a dus-o înapoi la hotel, conducând în tăcere şi cu privirea ațintită la marea adormită sub o lună himerică. Ea nu l-a întrerupt. Era unsprezece şi zece şi până şi barul hotelului trebuia să fi fost închis. Cel mai tare o deranja că nu avea nimic să-i reproşeze amfitrionului ei, fiindcă singurul lui cusur era că nici măcar nu încercase s-o seducă: niciun compliment pentru ochii ei strălucitori de leoaică, nici pentru conversația ei fluidă, nici pentru erudiția ei muzicală.

A parcat în curtea hotelului şi a însoțit-o în ascensor într-o tăcere absolută până la uşa camerei. Ea n-a nimerit să descuie şi el i-a luat cheia, a deschis cu vârful degetelor, a intrat ca la el acasă, fără să fie invitat sau să i se permită, şi s-a trântit pe spate în pat, cu un oftat din adâncul sufletului:

— Asta e noaptea vieții mele!

Ana Magdalena a rămas încremenită, fără să ştie ce să facă, până când el i-a întins mâna în tăcere. Ea i-a dat-o pe a ei şi s-a culcat alături, amețită de bătăile inimii. Atunci, el a sărutat-o inocent, înfiorând-o până-n străfundul sufletului, şi a sărutat-o mai departe, în vreme ce-i scotea hainele una câte una, cu o măiestrie magică a degetelor, până când s-au prăbuşit într-un abis de fericire.

Când Ana Magdalena s-a trezit în penumbra zorilor, pierduse noțiunea de sine. Nu ştia unde se află, şi nici cu cine, până când l-a văzut lângă ea pe bărbatul gol în întregime, adormit cu fața în sus, cu brațele cruciş pe piept şi respirând ca un prunc în leagăn. I-a mângâiat uşor cu arătătorul cutele pielii trecute de vreme. Nu avea trupul tânăr, dar era bine îngrijit, şi a savurat mângâierile fără să deschidă ochii şi cu aceeaşi stăpânire de sine pe care o

avusese peste noapte, până când dragostea l-a făcut să-şi piardă cumpătul.

— Acum vorbind serios, cum te cheamă? a întrebat-o pe neaşteptate.

Ea a improvizat pe loc.

— Perpetua.

— E o biată sfântă care a murit călcată de o vacă, a spus el imediat.

Ea, surprinsă, l-a întrebat cum de ştie.

— Sunt episcop, a răspuns el.

Ea a fost scuturată de o rafală a morţii. Şi-a amintit instantaneu de cină, de conversaţia lui rafinată, de gusturile lui convenţionale, şi n-a găsit nimic care să-i permită vreo îndoială privitoare la adevărul răspunsului său.

Ba mai mult: era confirmarea riguroasă a ceea ce gândise ea despre el în timpul cinei. El şi-a dat seama de stupoarea ei, a făcut ochii mari şi a întrebat-o intrigat:

— Ce ai împotriva noastră?

— Împotriva cui?

— Împotriva episcopilor.

El a izbucnit într-un hohot de râs vesel, amuzat de propria-i glumă, dar a înţeles repede că era o gafă de prost gust şi i-a acoperit trupul cu sărutări prelungi de căinţă. Poate în chip de penitenţă, i-a povestit o versiune a vieţii lui actuale. Lucrase în diverse domenii şi nu avea un domiciliu stabil, pentru că ocupaţia lui de bază era să vândă asigurări maritime de la o firmă cu sediul în Curacao, şi trebuia să viziteze insula de câteva ori pe an. La început, puterea lui de convingere era atât de mare, încât ea a simţit cum cedează, dar a prevalat certitudinea că e prea târziu ca să fie fericită de trei ori în aceeaşi noapte.

— Pierd feribotul, a spus.

— Nu contează, a spus el. Plecăm mâine împreună.

I-a propus o zi minunată şi încă multe altele în viitor, fiindcă trebuia să se întoarcă pe insulă de cel puțin două ori pe an, şi una dintre dați putea fi întotdeauna în august. Ea îl asculta emoționată că era cu putință să fie adevărat, dar a avut puterea să nu pară o femeie atât de uşoară cum putea crede el. Brusc, şi-a dat seama că într-adevăr e gata să piardă feribotul şi a sărit din pat, luându-şi rămas-bun cu un sărut grăbit. Dar el o prinse de încheietura mâinii.

— Şi atunci, a insistat, când ne mai vedem?

— Niciodată, în vecii vecilor, a răspuns ea şi a încheiat, binedispusă: E legea Domnului.

A dat fuga la baie în vârful picioarelor şi a tras zăvorul fără să asculte pomelnicul de promisiuni cu care el a urmărit-o pe când termina cu îmbrăcatul. Abia dacă a avut timp să lase din mână duşul când el a bătut în uşă să-şi ia rămas-bun la despărțire.

— Ți-am lăsat o amintire în carte, i-a spus.

A străfulgerat-o o presimțire sinistră. Nu s-a încumetat să mulțumească şi nici să întrebe ce i-a lăsat, de groaza răspunsului, dar, îndată ce l-a auzit plecând, s-a repezit goală şi săpunită să se uite la cartea de pe noptieră. Ce uşurare! Era o carte de vizită cu toate datele, ca să fie găsit. N-a rupt-o, cum ar fi făcut fără îndoială cu oricare alt bărbat, ci a lăsat-o unde era până când va putea s-o pună într-un loc sigur.

6

Era o zi de miercuri tipică pentru august în Caraibe, cu o mare adormită şi o briză uşoară stârnită de pescăruşi în zbor razant. Ana Magdalena Bach a tras un scaun până la balustrada feribotului şi a deschis cartea lui Daniel Defoe la

pagina însemnată cu cartea de vizită, dar n-a reuşit să se concentreze. Nici atunci n-a găsit ceva care să-i atragă atenţia în datele reale ale bărbatului de peste noapte, cu nume şi naţionalitate olandeză şi o adresă comercială cu şase numere de telefon ale unei firme de servicii tehnice cu sediul în Curagao. A citit-o de mai multe ori, încercând să-şi imagineze în viaţa reală fantasma nopţii sale fericite. însă de la întâlnirea cu primul bărbat avusese precauţia să nu lase nici cea mai mică urmă care să poată trezi vreo bănuială la ea acasă, aşa încât a rupt-o în bucăţi minuscule şi le-a aruncat în briza complice a pescăruşilor.

A fost o întoarcere revelatoare. De când a intrat în casă la cinci după-amiază, a descoperit cât de străină începea să se simtă printre ai săi. Fata se adaptase la viaţa de mănăstire fără să-şi contrazică felul său natural de a fi şi, încetul cu încetul, devenise mai puţin constantă la mesele cu părinţii. Fiul abia dacă avea timp liber între logodnele lui efemere şi angajamentele artistice pe jumătate de glob. Bărbatul, fiind un fanatic al profesiei şi totodată un cochet împătimit, ajunsese să fie un musafir întâmplător în patul ei. însă pentru ea, paradoxul cel mai ciudat era să constate cum începe să piardă iluzia insulei din lipsa unui bărbat sigur între cei mulţi întâmplători pe care-i încercase în puţinele sale nopţi. Totuşi, nelinişlea ei cea mai mare nu era îndoiala privind fidelitatea soţului, ci groaza că el ar avea o presimţire despre ceea ce făcea ea pe insulă în nopţile numărate. De aceea îi făcea foarte puţine comentarii referitoare la călătoriile ei anuale, ca să nu-i vină ideea s-o însoţească sau ca să nu-i trezească îndoieli de bărbat, care sunt cele mai puţin facile, însă cele mai sigure. Erau anii simpli, în care nu a existat nici timp, şi nici ocazie pentru trădări sau îndoieli, iar ea ţinea foarte riguros socoteala ciclului când făceau amor de rutină. Nu se mişcau din oraş

fără ca ea să nu aibă în geantă prezervative pentru ocazii neprevăzute. De data asta totuşi a simţit un junghi în inimă când el s-a întors cu dovezi de dragoste atât de extraordinare, încât au tulburat-o pe neaşteptate nu numai bănuielile posibile din acel an, ci toate celelalte din urmă. îl pândea, îi cerceta buzunarele până la cusătură şi, pentru prima oară, s-a apucat să-i adulmece rufăria folosită lăsată de el în pat. începând din mai însă, un vis cu bărbatul din anul precedent a cutremurat-o până-n adâncul sufletului şi neliniştea i-a tăiat răsuflarea. A blestemat încă o dată ceasul în care rupsese cartea de vizită şi nu s-a simţit în stare să fie fericită fără el, chiar de-ar fi fost numai pe insulă. Neliniştea ei era atât de evidentă, încât soţul i-a spus fără ocolişuri: „E ceva cu tine".

Groaza i-a agravat insomnia până în zori, fiindcă ea însăşi nu părea conştientă de cât de mult începuse să se schimbe de la primele călătorii. Niciodată nu se gândise la riscul de a se întâlni întâmplător cu vreun complice de-al ei de pe insulă, până în noaptea nefericită în care prietenul ei Aquiles Coronado a întrecut măsura cu alcoolul la un banchet de nuntă şi a trântit câteva aluzii fără niciun haz pe care nu numai cei patru de la masa lui le-ar fi putut înţelege fără prea mare efort, însă într-o zi la prânz, când lua masa cu trei prietene la restaurantul cel mai prestigios din oraş, i s-a părut că-l recunoaşte pe unul dintre cei doi bărbaţi care conversau fără oprire şi în şoaptă la o masă retrasă. Aveau o sticlă de brandy şi paharele pe jumătate şi păreau singuri într-o viaţă diferită. Dar cel pe care ea îl vedea din faţă avea un costum complet de in alb, impecabil, care îi venea ca turnat, părul grizonant şi mustaţa romantică terminată cu vârfurile răsucite în sus. De la prima vedere a avut impresia că îl cunoaşte, însă, cu toată străduinţa, nu şi-a putut aminti cine este şi nici unde îl mai văzuse înainte. Nu o singură

dată a pierdut şirul conversaţiei însufleţite a prietenelor, până când una dintre ele n-a mai putut rezista curiozităţii şi a întrebat-o ce o nelinişştea la masa de acolo.

— Cel cu mustaţa de turc, a şoptit ea. Nu ştiu de ce mi se pare că seamănă cu cineva.

S-au uitat toate, cu coada ochiului. „Păi nu-i rău deloc”, a spus una dintre ele, fără pic de interes, şi şi-au văzut mai departe de conversaţie. Dar Ana Magdalena a continuat să fie atât de nelinişştită, încât nu i-a fost uşor să adoarmă în noaptea aceea şi s-a trezit la trei în zori cu inima zvâcnindu-i. Bărbatul s-a deşteptat, însă ea îşi venise în fire şi i-a povestit un coşmar neadevărat ca atâtea altele, reale şi înspăimântătoare, de pe vremea când era măritată de puţină vreme. Pentru prima oară s-a întrebat de ce nu se încumetă să facă în oraş ceea ce făcea pe insulă, când aici dispune de tot anul, cu oportunităţi zilnice mai uşor de manevrat. Cel puţin cinci dintre prietenele ei avuseseră amoruri pe furiş cât le-a ţinut trupul şi păstraseră în acelaşi timp căsnicii stabile. Totuşi, nu îşi imagina în oraş nicio situaţie atât de excitantă şi propice ca aceea de pe insulă, care putea fi înţeleasă numai drept o manevră postumă a mamei.

După câteva săptămâni, n-a mai putut rezista tentaţiei de a-l întâlni pe bărbatul a cărui amintire nu-i dădea pace. Se întorcea la restaurant la orele cele mai aglomerate, nu pierdea ocazia să tragă după ea vreo prietenă vremelnică, pentru a evita orice echivoc stârnit de rătăcirile ei solitare, şi s-a obişnuit să-i privească în faţă pe toţi bărbaţii întâlniţi în cale, din dorinţa sau teama de a-l găsi pe al ei. Cu toate acestea, n-a avut nevoie de niciun ajutor pentru ca identitatea celui pe care-l căuta să i se declanşeze în memorie precum o explozie orbitoare. Era cel din prima ei noapte pe insulă, care îi lăsase între paginile cărţii ruşinea cu bancnota de douăzeci de dolari pentru noaptea aceea de

dragoste. Numai atunci şi-a dat seama că poate nu-l recunoscuse din pricina mustăţii de muşchetar, pe care n-o avea pe insulă. S-a întors cu stăruinţă la restaurantul unde îl revăzuse, cu o bancnotă de douăzeci de dolari ca să i-o arunce în faţă, dar, de fiecare dată, îi era tot mai puţin limpede ce atitudine trebuie să ia, căci, pe măsură ce se adâncea în furia ei, îi păsa tot mai puţin de amintirea tristă pe care i-o lăsase bărbatul şi de neplăcerile de pe insulă.

Totuşi, la începutul lui august s-a simţit cu desăvârşire în stare să fie mai departe ea însăşi. Traversarea cu feribotul i s-a părut eternă, ca totdeauna, şi chiar insula atât de mult visată i s-a părut mai zgomotoasă şi săracă, iar taxiul care o ducea la acelaşi hotel ca anul precedent a fost gata să se prăvălească într-un defileu. A găsit liberă camera unde fusese fericită, şi acelaşi portar şi-a amintit imediat de clientul care o însoţea, însă n-a putut să-i dea de urmă în registrele vechi. A trecut cu sufletul la gură prin alte locuri unde fuseseră împreună şi a găsit tot felul de bărbaţi singuri şi de capul lor care i-ar fi fost de-ajuns pentru a-i face noaptea mai uşoară, dar niciunul nu i s-a părut potrivit ca să-l înlocuiască pe cel după care tânjea. Aşa încât a luat aceeaşi cameră de hotel ca în anul anterior şi s-a dus îndată la cimitir, de teamă să n-o prindă ploaia.

Cu un zbucium greu de suportat, a repetat fiecare pas, spre a îndeplini repede şi fără durere în suflet rutina anului, până la întâlnirea cu mama ei. Aceeaşi florăreasă dintotdeauna, mai bătrână cu fiecare an, a confundat-o la prima vedere cu alta şi i-a făcut obişnuitul buchet de gladiole splendide, dar cu un vădit dezinteres şi la un preţ aproape dublu.

În dreptul mormântului mamei, a avut un şoc, fiindcă a găsit un morman neobişnuit de flori putrezite de ploi. Neputându-şi imagina cine le pusese acolo, l-a întrebat pe

paznic fără nici cea mai mică bănuială, şi el i-a răspuns cu aceeaşi simplitate:

— Domnul dintotdeauna.

Descumpănirea i-a sporit când paznicul i-a explicat că n-are habar cine poate fi vizitatorul necunoscut, care vine în orice zi a anului şi lasă mormântul acoperit complet cu florile acelea splendide, nemaivăzute vreodată într-un cimitir de oameni săraci. Atât de multe şi atât de scumpe, că îl durea sufletul să le ia de pe mormânt atâta timp cât mai păstrau o urmă cât de mică din frumuseţea lor naturală. L-a descris ca fiind un bărbat de vreo şaizeci de ani bine trăiţi, cu părul nins şi mustaţă de senator, şi cu un baston care se făcea umbrelă când ploua, ca să poată sta pe mai departe cufundat în gânduri în faţa mormântului. Nu l-a întrebat niciodată ceva, iar el n-a povestit nimănui nimic despre bogăţia florilor lui şi despre bacşişurile grase, şi nu-i spusese nici ei în vizitele din anii trecuţi, pentru că era sigur că domnul cu umbrela magică era cineva din familie.

Ea şi-a înfrânat neliniştea şi i-a dat paznicului un bacşiş bun, sub imperiul unei străfulgerări care explica poate dintr-odată secretul călătoriilor frecvente ale mamei pe insulă, sub pretextul unei afaceri proprii despre care nimeni nu ştia ceva clar şi care se prea poate să nu fi existat.

Când a ieşit din cimitir, Ana Magdalena Bach era altă femeie. Se clătina şi şoferul a trebuit s-o ajute să urce, fiindcă nu-şi putea stăpâni tremurul trupului. Numai atunci a desluşit misterul celor trei sau chiar patru vizite pe care mama le făcea pe insulă în fiecare an, şi al hotărârii ei de a fi îngropată acolo, când şi-a dat seama că stă să moară de o boală grea pe pământ străin. Abia atunci a desluşit fiica motivul călătoriilor pe care mama le făcuse în cei şase ani de dinaintea morţii, cu aceeaşi pasiune cu care le făcea şi ea pe ale ei. Considera că motivul acela al mamei ar putea fi

acelaşi cu al său, şi analogia a surprins-o. Nu s-a simţit tristă, ci însufleţită de revelaţia că miracolul vieţii ei este faptul de a fi continuat viaţa mamei după moarte.

Înfiorată de emoţiile acelei după-amiezi, Ana Magdalena a hoinărit fără ţel şi fără sens prin mahalalele săracilor şi s-a pomenit, neştiind cum, în cortul unui vrăjitor ambulant care putea ghici cu trompeta lui o melodie populară cunoscută la care cineva din public s-ar gândi în tăcere. Ana Magdalena n-ar fi îndrăznit niciodată să intervină, dar în seara aceea l-a întrebat în glumă unde se afla bărbatul vieţii ei, şi vrăjitorul i-a răspuns cu o imprecizie infailibilă:

— Nici atât de aproape cum ai dori tu, nici atât de departe cum crezi.

S-a întors la hotel fără încă să se pregătească şi cu moralul la pământ. Terasa în aer liber era plină la refuz de o clientelă tânără, care dansa însufleţită în ritmul unei orchestre de tineret, şi ea n-a putut rezista tentaţiei de a împărtăşi veselia unei generaţii fericite. Nu era nicio masă liberă, dar chelnerul a recunoscut-o din anii trecuţi şi i-a adus în mare grabă una.

După prima rundă de dans, altă orchestră, mai cu pretenţii, a început Clar de lună de Debussy într-un aranjament pentru bolero, şi o mulatră splendidă a cântat cu pasiune. Mişcată, Ana Magdalena şi-a comandat ginul cu gheaţă şi sifon, singurul alcool pe care şi-l mai permitea la cei cincizeci de ani ai săi.

Tot ce i s-a părut însă în contradicţie cu spi-ritul serii a fost perechea de la masa de alături: el, tânăr şi atrăgător, iar ea poate mai în vârstă, dar strălucitoare şi mândră. Era evident că se aflau în toiul unei certe în surdină, aruncându-şi reproşuri aprige care nu-şi atingeau ţinta în vacarmul petrecerii. în pauzele muzicii se opreau încordaţi, pentru a nu fi auziţi la mesele vecine, dar reluau şi mai

avântat cearta la melodia următoare. Un episod foarte comun în acea lume a nimănui, care pe Ana Magdalena n-a interesat-o nici măcar ca episod de circ. Dar inima i-a sărit din loc când femeia a spart paharul pe masă cu o solemnitate teatrală şi a traversat ringul de dans în linie dreaptă spre uşă, fără să se uite la nimeni, trufaşă şi frumoasă, prin mulțimea de perechi fericite care se îndepărtau la trecerea ei. Ana Magdalena a înțeles că cearta se terminase, dar a avut discreția să nu-l privească pe bărbat, care a rămas neclintit la locul lui.

Când orchestra oficială şi-a terminat repriza tinerească, alta mai ambițioasă a început nostalgicul Siboney, şi Ana Magdalena s-a lăsat purtată de magia muzicii amestecate cu gin. Pe neaşteptate, într-o pauză a orchestrei, a întâlnit întâmplător privirea bărbatului părăsit de la masa vecină. Nu l-a evitat. El i-a răspuns cu o uşoară înclinare a capului, şi ea a simțit că trăieşte un nou episod îndepărtat din adolescența ei. O înfiorare necunoscută a tulburat-o – ca şi cum ar fi prima oară –, şi restul de gin i-a insuflat curajul, care nu-i era propriu, de a merge până la capăt. El i-a luat-o înainte.

— Bărbatul ăla e o canalie, i-a spus. Ea s-a arătat surprinsă:

— Ce bărbat!?

— Cel care v-a lăsat să aşteptați, a răspuns el. I s-a strâns inima la gândul că el vorbea de

parcă ar vedea-o pe dinăuntru, şi l-a tutuit de-a dreptul, cu o emfază persiflantă.

— După cum am văzut, tu ai fost cel care a luat plasă.

El şi-a dat seama că se referea la incidentul cu cea care tocmai îl părăsise. „Mereu facem aşa, dar supărarea n-o ține mult”, a zis. Şi a continuat până a ajuns la ținta propusă:

„Însă dumneavoastră n-aveți de ce să fiți singură”. Ea l-a învăluit cu o privire amară.

— La vârsta mea, i-a spus, toate femeile sunt singure.

— Dacă-i aşa, i-a răspuns el avântat, asta-i noaptea mea norocoasă.

S-a ridicat cu paharul în mână şi s-a aşezat la masa ei fără vreun preambul, iar ea se simțea atât de tristă şi de singură, încât nu l-a împiedicat. El i-a comandat un pahar cu ginul ei preferat, şi pentru un moment ea a uitat de necazuri şi a fost din nou aceeaşi ca în alte nopți de singurătate. A blestemat încă o dată ceasul în care rupsese cartea de vizită a ultimului ei bărbat, şi nu se simțea în stare să fie fericită fără el în noaptea aceea, chiar de-ar fi fost să fie doar pentru o oră. Aşa că a dansat din pură nepăsare, dar bărbatul dansa minunat şi a făcut-o să se simtă mai bine.

Când s-au întors la masă după un tur de valsuri, ea şi-a dat seama că nu are cheia de la cameră, şi a căutat-o în geantă şi pe sub masă. El a scos-o din buzunar imitând un prestidigitator şi a îngânat ca la ruletă numărul camerei:

— Aduce noroc: trei sute treizeci şi trei!

De la mesele vecine s-au întors să-i privească. Ea n-a suportat vulgaritatea glumei şi i-a întins mâna cu o expresie severă. El şi-a dat seama de greşeală şi i-a dat înapoi cheia. Ea a primit-o în tăcere şi s-a sculat de la masă.

— Permiteți-mi măcar să vă însoțesc, a implorat el, urmând-o descumpănit. Nimeni nu trebuie să fie singur într-o noapte ca asta.

A sărit de pe scaun poate pentru a-şi lua rămas-bun, dar s-ar fi putut şi ca s-o însoțească. Pesemne nici el însuşi nu ştia, dar ea a crezut că îi ghiceşte scopul. „Nu te deranja”, i-a spus. El a părut copleşit.

— Nu-ți face griji, a insistat ea. Fiul meu ar fi făcut la fel când avea şapte ani.

A plecat hotărâtă, dar nu ajunsese bine la ascensor că a şi început să se întrebe dacă nu dăduse cu piciorul fericirii în noaptea în care avea cea mai mare nevoie de ea. A adormit cu luminile aprinse, întrebându-se dacă rămâne să doarmă sau dacă se întoarce la bar decisă să-şi înfrunte destinul. Un coşmar din orele sale negre care tot revenea începuse s-o agite, când au trezit-o nişte bătăi furişe în uşă.

Luminile erau încă aprinse, şi ea zăcea cu faţa în jos pe pat, cu rochia pe care, fără să-şi dea seama, nu şi-o scosese. A stat aşa, muşcând perna udă de lacrimi, ca să nu întrebe cine este, până când cel care bătea în uşă a încetat să mai bată. Atunci s-a aşezat mai bine în pat, fără să-şi schimbe rochia şi fără să stingă lumina, şi a adormit iar, plângând de furie împotriva ei înseşi pentru nenorocul de a fi femeie într-o lume de bărbaţi.

Nu dormise mai mult de patru ore când au trezit-o de la recepţie ca să nu piardă feribotul de la opt. S-a sculat sărind din pat cum nu ştiuse s-o facă la timp în nopţile ei negre de pe insulă, dar a fost nevoită să aştepte paznicul cimitirului două ceasuri ca s-o informeze ce formalităţi are de îndeplinit pentru a exhuma rămăşiţele mamei. Trecuse deja de amiază când a fost sigură că făcuse tot ce trebuia, şi numai atunci şi-a sunat soţul şi l-a minţit că pierduse feribotul, dar că va veni cu siguranţă diseară.

Paznicul şi un gropar angajat au dezgropat coşciugul şi l-au deschis fără milă, cu măiestria unui scamator de bâlci. Ana Magdalena s-a văzut atunci pe sine în sicriul deschis ca într-o oglindă lungă, cu zâmbetul îngheţat şi braţele încrucişate pe piept. S-a văzut aidoma şi cu vârsta pe care o avea în ziua aceea, cu voalul şi cununa cu care se măritase, diadema de smaralde roşii, şi cu verighetele de nuntă, aşa

cum mama dispusese chiar înainte de a-şi da sufletul. Nu doar că a văzut-o cum fusese în viaţă, cu aceeaşi tristeţe de neconsolat, ci s-a simţit privită de ea din moarte, iubită şi plânsă de ea, până când trupul s-a destrămat în propria-i pulbere de pe urmă şi n-au mai rămas decât osemintele roase, pe care gropa-rii le-au desprăfuit cu o mătură şi le-au azvârlit fără îndurare într-un sac.

Două ceasuri mai târziu, Ana Magdalena a aruncat o ultimă privire de compasiune propriului său trecut şi şi-a luat adio pentru totdeauna de la necunoscuţii ei de o noapte şi de la atâtea şi atâtea ore de incertitudini care mai rămâneau din ea însăşi împrăştiate pe insulă. Marea era un golf de aur în soarele după-amiezii. La şase, când bărbatul a văzut-o că intră în casă târând, fără mistere, sacul cu oase, nu şi-a putut înfrâna surpriza. „E tot ce a mai rămas din mama", i-a spus ea, şi a luat-o înaintea spaimei lui.

— Nu te speria, i-a spus. Ea înţelege. Ba mai mult, cred că e singura care înţelesese încă de atunci când a hotărât să fie îngropată pe insulă.

NOTA EDITORULUI

„La 18 martie 1999, cititorii lui Gabriel Garcia Marquez au primit fericita ştire că Premiul Nobel columbian lucra la o nouă carte, alcătuită din cinci povestiri autonome cu aceeaşi protagonistă: Ana Magdalena Bach. Autoarea acestei ştiri în exclusivitate, jurna-lista Rosa Mora, a publicat după trei zile în ziarul El Pais un interviu cu autorul, împreună cu prima povestire din cartea Ne vedem în august. Garcia Marquez o citise cu câteva zile înainte în Casa de America din Madrid, unde participa, împreună cu Jose Saramago, de asemenea laureat al Premiului Nobel, la un for despre forţa creaţiei

iberoamericane. în loc să țină un discurs, şi-a surprins auditoriul citind o primă versiune a capitolului întâi al romanului pe care cititorul îl are acum în mână. Roşa Mora adăuga: Ne vedem în august va face parte dintr-o carte ce va cuprinde alte trei romane de o sută cincizeci de pagini, pe care Gabo le are practic terminate, şi probabil va include şi un al patrulea, fiindcă, după cum explica, i-a venit în minte o idee care îl atrage. Numitorul comun al acestei cărți este faptul că va fi vorba de povestiri de dragoste cu oameni în vârstă."

După câțiva ani, norocul a făcut ca destinul meu să se întretaie cu cel al lui Garcia Mârquez, unul dintre scriitorii mei predilecți încă din adolescență. Lectura pasionată a operei sale, împreună cu operele lui Rulfo, Borges şi Cortâzar, mă determinase să trec Atlanticul, pentru a urma un doctorat despre literatura Americii Latine la Universitatea Texas din Austin. În august 2001, întors la Barcelona ca editor la Random House Mondadori, Carmen Balcells mi-a telefonat să mă cheme la agenție, care era aproape pustie în zilele acelea de vară. Trebuia să mă pună în legătură la telefon cu Garcia Mârquez, care avea nevoie de un editor pentru memoriile sale. Editorul lui obişnuit, dragul meu prieten Claudio Lopez de Lamadrid, era în vacanță. Aşa a început munca mea cot la cot cu scriitorul columbian la ediția finală a cărții A trăi pentru a-ți povesti viața, revizuind un manuscris care îmi sosea pe bucățele prin poşta electronică sau prin fax, iar eu le înapoiam cu adnotările făcute, ce constau, în principal, în verificări de date. Mi-a mulțumit îndeosebi pentru ştirea că Metamorfoza lui Kafka, a cărei lectură i-a schimbat universul narativ, nu fusese, de fapt, tradusă de Borges, chiar dacă ediția argentiniană pe care a folosit-o consemnează astfel pe copertă. Deşi Garcia Marquez se afla la Los Angeles, în

convalescență după o boală, munca editorială la distanță mi-a permis să fiu martorul procesului său de creație, de la rescrierea capitolului dedicat „loviturii de la Bogota” până la inspirata schimbare a unei litere în titlu, pentru a evita un conflict cu alt autor. Cu toate că, printr-o întâmplare neprevăzută, l-am putut cunoaşte personal împreună cu Mercedes Barcha într-un restaurant din Barcelona, nu am reluat legătura noastră de la autor la editor până în 2008.

În mai 2003, după o lungă perioadă petrecută la Los Angeles, Gabriel Garcia Marquez şi Mercedes Barcha se întorc la casa lor din Mexic, unde îi întâmpină noua secretară personală pe care o angajaseră de curând, Monica Alonso. Mărturia ei este crucială în reconstituirea cronologiei plăsmuirii romanului Ne vedem în august. După Monica Alonso, la 9 iunie 2002 scriitorul a terminat revizia şpalturilor finale ale memoriilor, muncă în care era ajutat de editorul Antonio Bolivar. După ce şi-a eliberat biroul de versiunile şi notele cărții predate, a primit vestea că mama lui murise chiar în ziua aceea. Cu coincidența aceasta enigmatică se încheia ciclul cu care îşi începe memoriile: „Mama m-a rugat s-o însoțesc să vândă casa”. Scriitorul nu mai avea un proiect iminent când, făcând ordine în sertarele biroului său, Monica a găsit un dosar ce conținea două manuscrise: unul intitulat „Ea”, şi celălalt „Ne vedem în august”. Din august 2002 până în iulie 2003, Garcia Marquez lucrează intens la „Ea”, al cărei titlu avea să-l schimbe în Memoria târfelor mele triste, la publicarea sa, în 2004. Aceasta avea să fie ultima lui operă de ficțiune publicată în viață.

Însă apariția, în mai 2003, a altui fragment din Ne vedem în august părea o declarație publică despre faptul că Garcia Marquez continua să lucreze la ultimul său proiect narativ. Capitolul al treilea din Ne vedem în august s-a publicat ca o

povestire inedită, intitulată Noaptea eclipsei, în revista Cambio din Columbia, la 19 mai 2003, şi, după câteva zile, în El Pais. După Monica Alonso, începând cu luna iulie 2003, scriitorul reia susținut munca la manuscrisul romanului. Şi astfel, de atunci şi până la sfârşitul anului 2004, creează cinci versiuni numerotate succesiv, pe lângă primele ciorne timpurii şi o versiune pe care o adusese de la Los Angeles. Toate aceste versiuni datate se găsesc printre hârtiile scriitorului, aflate în custodie la Harry Ransom Center de la Universitatea Texas din Austin.

Când a ajuns la a cincea versiune, a lăsat romanul şi a trimis un exemplar agentului său, Carmen Balcells. „Câteodată, trebuie să laşi cărțile să se odihnească", i-a mărturisit secretarei lui. îl aştepta un eveniment important – sărbătorirea celei de a patruzecea aniversări de la publicarea romanului Un veac de singurătate, printr-o ediție comemorativă a Academiei Regale de Limbă Spaniolă – şi avea să fie ocupat cu preparativele. Participarea lui la sesiunea de deschidere a congresului, la 26 martie 2007, la Cartagena, va fi unul dintre ultimele sale nenumărate acte publice.

În martie 2008, fiind deja stabilit în Mexic în calitate de director editorial la Random House Mondadori, am reluat legătura ca editor, la cererea lui Carmen Balcells, de a lucra cu Garcia Mârquez la o carte care să strângă textele lui pentru a fi citite în public, care avea să se publice după doi ani cu titlul N-am venit să țin un discurs. Frecventele vizite la el, cel puțin o dată pe lună, au prilejuit o lungă discuție despre cărțile, autorii şi subiectele pe care le aborda în textele ediției.

În vara anului 2010, Carmen Balcells m-a informat la Barcelona că Garcia Mârquez avea un roman inedit căruia nu-i găsea un final şi m-a rugat să-l încurajez să-l termine.

Mi-a spus că e vorba de o femeie matură căsătorită, care vine pe insula unde este înmormântată mama sa şi unde întâlneşte iubirea vieţii ei. La întoarcerea mea în Mexic, primul lucru pe care l-am făcut a fost să-l întreb pe Gabo despre roman şi să-i reproduc cuvintele agentului său. Gabo mi-a mărturisit amuzat că ceea ce găseşte protagonista nu e iubirea vieţii ei, ci un amant diferit de fiecare dată. Şi, ca să-mi arate că avea într-adevăr un final, i-a cerut Monicăi ultima versiune, aflată tot în mapele germane Leuchtturm, unde îşi ţinea legate manuscrisele, şi mi-a citit ultimul paragraf, care încheia povestea într-un mod surprinzător. Când scria, ţinea cu gelozie doar pentru el, dar după câteva luni mi-a permis să citesc trei capitole cu voce tare, în prezenţa lui. Mi-aduc aminte că mi-a lăsat impresia unei măiestrii desăvârşite în tratarea unei teme originale, pe care n-o mai abordase îna-inte în operele sale, şi speranţa că într-o zi cititorii lui ar putea să mi-o împărtăşească.

Memoria nu-i mai îngăduia să asambleze toate piesele şi corecturile ultimei sale versiuni, dar revizuirea textului a fost o vreme cel mai bun mod de a-şi ocupa zilele la el în birou, făcând ceea ce îi plăcea cel mai mult: să încerce alt adjectiv sau să schimbe un detaliu. Versiunea 5 – datând din 5 iulie 2004, şi pe a cărei primă pagină a scris „Mare OK final. Date despre ea CAP 2. Atenţie: probabil cap. Final e cel mai bun?" – era în mod clar preferata lui şi acolo s-a decis să includă, împreună cu Monica, unele sugestii adnotate în unele dintre versiunile anterioare. Totodată, Monica păstra o versiune digitală în care conviețuiau încă fragmente ale altor opţiuni sau scene pe care autorul le avusese în vedere înainte. Aceste două documente constituie baza prezentei ediţii.

Relaţia dintre autor şi editor este un pact de încredere bazat pe respect. Privilegiul de a lucra cu Gabriel Garcia

Marquez este un exercițiu constant de smerenie care, în cazul meu, se întemeiază pe propriile sale cuvinte, atunci când Carmen mi l-a dat la telefon la prima noastră conversație: „Vreau să fii cât mai critic cu putință, fiindcă odată ce pun punctul final, nu mai revizuiesc nimic”. Munca mea la această ediție a fost aceea a unui restaurator în fața pânzei unui mare maestru. Plecând de la documentul digital păstrat de Monica Alonso şi confruntându-l cu versiunea 5 – unde în ultimii ani a mai adăugat mici corecturi din alte versiuni –, pe care el o considera definitivă, am revăzut fiecare adnotare făcută de el, scrisă de mână sau dictată secretarei, fiecare cuvânt sau frază schimbată sau eliminată, fiecare opțiune de pe margine, pentru a decide includerea ei în această versiune definitivă. Munca unui editor nu constă în a schimba o carte, ci a o face mai pregnantă prin ceea ce există deja în paginile ei, şi aceasta a fost esența muncii mele editoriale. Se includ aici, printre altele, verificarea şi corectarea datelor, de la numele muzicienilor sau autorilor citați până la coerența în ce priveşte vârsta protagonistei, aşa cum a conceput-o el în notele marginale.

Sper că cititorii romanului Ne vedem în august îmi vor împărtăşi respectul şi admirația de care am fost pătruns de zeci de ori citind acest text, simțind prezența lui Gabo pe umărul meu, ca în fotografia făcută într-o zi de Monica, pe când corectam împreună şpalturile cărții lui de discursuri.

Îmi exprim recunoştința față de Rodrigo şi Gonzalo Garcia Barcha pentru încrederea pe care au avut-o în mine în acea zi de august, când mi-au telefonat să mă anunțe că hotărâseră că Ne vedem în august trebuie să fie publicat şi că eu voi fi editorul. Având în vedere copleşitoarea greutate a responsabilității ce-mi revenea, îndemnul şi încrederea lor de-a lungul întregului proces au fost cele mai mari recompense pentru munca editorială a vieții mele. Amintirea

lui Mercedes Barcha, care într-o bună zi s-a hotărât să-mi deschidă uşa casei lor, pe lângă cea a biroului lui, a fost întotdeauna prezentă în aceste luni. Loialitatea şi devotamentul Monicăi Alonso față de scriitor au fost esențiale pentru ca textul să ajungă în mâinile noastre şi îi mulțumesc pentru timpul pe care mi l-a dedicat ca să reconstruiesc istoria scrierii lui. De aseme-nea, noi toți avem o datorie de gratitudine față de echipa de la Harry Ransom Center de la Universitatea Texas din Austin, unde se află în custodie arhivele scriitorului, pentru munca acesteia de reproducere digitală a manuscriselor romanului, esențială pentru a duce la bun sfârşit această ediție: Stephen Enniss, Jim Kuhn, Vivie Behrens, Cassandra Chen, Elizabeth Garver şi Alejandra Martinez. Marelui editor şi prieten Gary Fisketjon îi mulțumesc pentru acea convorbire care m-a ajutat să ies din blocajul de editor. Experiența lui a fost o călăuză, aşa cum continuă să fie regretatul nostru editor-şef, Sonny Mehta, care ar fi fost încântat să publice această carte. Mulțumiri cu totul speciale soției mele, Elizabeth, şi copiilor noştri, Nicholas şi Valerie, pentru sprijinul lor în lungile perioade pe care le-am petrecut la mansardă, absorbit de roman, în sfârşit, profunda mea recunoştință – lui Gabo, pentru umanitatea, simplitatea şi afecțiunea lui, pe care le-a arătat mereu oricui se apropia de el crezând că este un zeu, pentru a-i dovedi cu zâmbetul său că este un om. Amintirea lui în aceste luni a fost cel mai de preț stimulent ca să ajung până aici.

CRISTOBAL PERA
Februarie 2023